

Kontaktförbud

– en kartläggning av tillämpningen med
synpunkter på iakttagelserna

Granskningsrapport 2020, dnr A197.994/2019
Polismyndigheten, Noa Utvecklingscentrum Väst och SSI
Tillsynsrapport 2020:1
Utvecklingscentrum
April 2020

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	4
2	Projektet och dess genomförande	6
2.1	Bakgrund och syfte.....	6
2.2	Projektgruppen	7
2.3	Lagstiftning, styrdokument m.m.	7
2.4	Metod.....	8
2.4.1	Urval.....	8
2.4.2	Genomförande av granskningen	8
3	Iakttagelser och synpunkter vid granskningen	10
3.1	Inledningsfasen	10
3.1.1	Vad säger lagstiftning och styrdokument?	10
3.1.2	It-stöd.....	12
3.1.3	Iakttagelser.....	12
3.1.4	Framgångsfaktorer och problemområden.....	19
3.1.5	Analys och kommentarer	20
3.2	Utredningsfasen	23
3.2.1	Vad säger lagstiftning och styrdokument?	23
3.2.2	Iakttagelser.....	25
3.2.3	Framgångsfaktorer och problemområden.....	31
3.2.4	Analys och kommentarer	32
3.3	Avslutnings- och beslutsfasen.....	36
3.3.1	Vad säger lagstiftning och styrdokument?	36
3.3.2	Iakttagelser.....	38
3.3.3	Framgångsfaktorer och problemområden.....	43
3.3.4	Analys och kommentarer	43
4	Avslutning	48
4.1	En jämförelse med tidigare granskningar.....	48
4.2	Behovsanalys och vissa förslag	48
4.2.1	Behovsanalys.....	48
4.2.2	Förslag	49
4.3	Beslut	50
Bilaga 1	Granskningsmall	51
Bilaga 2	Frågemall Polisen	59
Bilaga 3	Frågemall ÅM.....	61
Bilaga 4	Lathund.....	63
Bilaga 5	Statistik 2008.....	64
Bilaga 6	Statistik 2012.....	66

Bilaga 7	Statistik 2018.....	68
Bilaga 8	Statistik 2018 forts.....	70

1 Sammanfattning

Granskningen har i huvudsak visat på

- behov av statistikverktyg som möjliggör uppföljning, analys och verksamhetsutveckling på strategisk och lokal nivå,
- behov av att minimera antalet ansökningar som saknar grundläggande förutsättningar att leda till kontaktförbud,
- behov av att säkerställa möjligheten att använda elektronisk övervakning,
- behov av kompetensutveckling i teori och praktik,
- behov av ökat fokus på dokumentation av framförallt muntliga direktiv och att kommunikation har skett och
- behov av översyn av vissa styrdokument.

För att öka enhetligheten och minska bristerna i handläggningen är huvudbudskapet – till skillnad från tidigare tillsynsrapporter – att fokus för fortsatt utveckling inom området nu bör ligga på strategiska åtgärder.

Det finns en stor mängd styr- och stöddokument som har betydelse för handläggningen av kontaktförbudsärenden. Granskningen har inte visat annat än att dessa i huvudsak följs. Vad gäller Riksåklagarens riktlinje avseende risk- och proportionalitetsbedömningen kan konstateras att det inte är möjligt att genom den nu aktuella typen av granskning säkert uttala sig om huruvida den har fått genomslag i arbetet eller inte. Det kan därutöver konstateras att det saknas relevant statistik för att kunna följa upp frågor om resultat och enhetlighet på såväl strategisk som lokal nivå. Det finns därför behov av att utveckla adekvata statistikverktyg.

Fristerna för handläggning av kontaktförbud är, med undantag för anhållan- defristerna, de kortaste polis och åklagare har att förhålla sig till. Av samtliga granskade ärenden med sjudagarsfrist har beslut fattats inom fristtiden i 73,1 % av ärendena. Vid granskningarna 2012 och 2008 var motsvarande andel 70 % respektive 62,3 %. Vad gäller ärenden som lett till att ett kontaktförbud beviljats hölls sjudagarsfristen i 65,1 % av ärendena. Motsvarande uppgift saknas i de tidigare granskningarna. Resultatet visar att förmågan att hålla tidsfristen inte har förbättrats nämnvärt över tid.

De korta tidsfristerna kräver ett gott och fungerande samarbete mellan polis och åklagare. I granskningen har framkommit att samarbetet kring kontaktförbudsfrågor i huvudsak fungerar bra. I samtliga granskade områden finns lokala överenskommelser som är en god plattform för att få till stånd ett

samarbete. Ambitionsnivån på området är hög och både polis och åklagare synes anstränga sig för att klara uppdraget.

Det tas upp en relativt stor mängd ansökningar som från början saknar förutsättningar att beviljas. Dessa ansökningar tynger verksamheterna. För att komma tillrätta med detta behöver polisen höja kvaliteten i ansökningarna, medan åklagarna i ökad omfattning behöver avslå sådana ansökningar direkt. Ett utvecklingsområde för både polis och åklagare är att dokumentera vidtagna åtgärder. Detta gäller särskilt dokumentation av muntliga direktiv samt av att kommunikationsskyldigheten har fullgjorts.

Granskningen har visat att det finns ett utbildningsbehov hos handläggande personal vid båda myndigheterna för att öka enhetligheten och kvaliteten i handläggningen. Detta gäller teoretisk, praktisk och teknisk kunskap om de olika kontaktförbudsformerna. Särskilt stort synes behovet vara när det kommer till beslut om kontaktförbud förenat med villkor om elektronisk övervakning.

2 Projektet och dess genomförande

2.1 Bakgrund och syfte

Åklagarmyndighetens Utvecklingscentrum har tidigare genomfört tematisk tillsyn över handläggningen av besöksförbuds- respektive kontaktförbudsärenden 2008 och 2012.

Tillsynen 2008 visade att åklagarnas tillämpning av besöksförbudslagstiftningen tycktes restriktiv i förhållande till lagens syfte att förebygga hotfulla och farliga situationer. Tillsynsrapporten visade också på flera områden med förbättringspotential och resulterade i att det som ett stöd för de operativa åklagarna utarbetades en handbok för handläggning av besöksförbudsärenden.¹

Med anledning av de iakttagelser som gjordes vid tillsynen 2008, tillkomsten av handboken samt det faktum att lagstiftningen på området förändrades² ansågs det finnas skäl att följa upp iakttagelserna och på nytt granska tillämpningen av lagstiftningen. En ny tematisk tillsyn genomfördes därför 2012. Även denna tillsyn visade att åklagarnas tillämpning av kontaktförbudslagstiftningen tycktes restriktiv och det konstaterades åter en rad brister i handläggningen, många av dem desamma som vid tillsynen 2008. Mot bakgrund av detta föreslogs att det skulle utarbetas riktlinjer för bedömning av risk och proportionalitet i ärenden om kontaktförbud, vilket resulterade i riksåklagarens riktlinje *Kontaktförbud – risk och proportionalitetsbedömning* (RåR 2015:2).

Enligt Åklagarmyndighetens verksamhetsplan för 2019 skulle en tematisk tillsyn genomföras för att klarlägga om styrdokumentet på området³ har fått genomslag i arbetet, om tidigare konstaterade brister i handläggningen har minskat och om enhetligheten har ökat. Utvecklingscentrum har uppfattat skrivningen som ett uppdrag att undersöka om så är fallet utifrån *samtliga* relevanta författningar samt styr- och stöddokument. Målet är att identifiera eventuella systematiska brister och framgångsfaktorer i de operativa åklagarnas handläggning av kontaktförbudsärenden samt vid behov föreslå åtgärder som syftar till att minska brister och öka enhetligheten i handläggningen.

---

¹ Handboken presenterades i november 2010 och har senare uppdaterats i samband med lagändringar. Den senaste uppdateringen skedde i oktober 2019.

² Se prop. 2010/11:45.

³ RåR 2015:2 *Kontaktförbud – risk och proportionalitetsbedömning* samt handboken *Kontaktförbud*.

Polismyndigheten har deltagit i tillsynen i syfte att klarlägga om det bedrivs en enhetlig och effektiv handläggning där Polismyndighetens styrdokument och överenskommelser på området⁴ efterlevs samt hur Polismyndighetens samarbete med Åklagarmyndigheten fungerar och kan vidareutvecklas.

2.2 Projektgruppen

Ansvarig för projektet har varit vice överåklagare Eva-Marie Persson. Projektgruppen har i övrigt bestått av, från Åklagarmyndigheten, kammaråklagare Mehrdad Sanaei (även projektledare) och extra åklagare Helena Bergfors (även projektsekreterare), samt, från Polismyndigheten, inspektör, tillika verksamhetsutvecklare, Emma Ramstedt och verksamhetsutvecklare Linda Hafström.

Under aktgranskningen har också kammaråklagarna Anna Bengtsson och Karin Koci medverkat.

2.3 Lagstiftning, styrdokument m.m.

Relevanta författningar på området är lagen (1988:688) om kontaktförbud samt förordningen (1988:691) om kontaktförbud.

Inom Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten finns också en rad styr- och stöddokument som har betydelse för handläggningen av kontaktförbudsärenden.

Från Åklagarmyndigheten har följande dokument beaktats.

- Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om ledning av förundersökning i brottmål (ÅFS 2005:9)
- Åklagarmyndighetens föreskrifter om åklagares jour- och beredskaps-tjänstgöring (ÅFS 2005:17)
- Åklagarmyndighetens föreskrifter om kontaktförbud (ÅFS 2011:6)
- Åklagarmyndighetens allmänna råd om fullgörande av beredskap (ÅFS 2011:9)
- Kontaktförbud – risk och proportionalitetsbedömning (RåR 2015:2)
- Enhetliga handläggningsrutiner för kontaktförbud – förslag till lokala överenskommelser om rutiner vid polisområden och de allmänna åklagarkamrarna (RättsPM 2016:6)
- Kontaktförbudshandboken (september 2011, uppdaterad december 2017 och oktober 2019)

---

⁴ Riktlinjer för kontaktförbud och RättsPM 2016:6 *Enhetliga handläggningsrutiner för kontaktförbud – förslag till lokala överenskommelser om rutiner vid polisområden och de allmänna åklagarkamrarna.*

Från Polismyndigheten har följande dokument beaktats.

- Riktlinjer för kontaktförbud⁵
- Formuläret Ansökan om kontaktförbud (PM 438.2)
- Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2016:3, FAP438-1) om elektronisk övervakning vid särskilt utvidgat kontaktförbud⁶
- Polismyndighetens riktlinjer för handläggning och rutiner vid Polismyndighetens kontaktcenter (PM 2017:13)
- Bilaga 1 till Polismyndighetens riktlinjer för diarieföring i allmänna diariet (PM 2017:57)
- Polismyndighetens riktlinjer för ledning av förundersökning i brottmål (PM 2019:11)

2.4 Metod

2.4.1 Urval

Granskningen har omfattat 600 kontaktförbudsärenden som har avslutats genom beslut under perioden den 1 april 2018 till den 31 december 2018. En tredjedel av dessa har avsett ärenden där kontaktförbud har beviljats och två tredjedelar har avsett ärenden där kontaktförbud inte har beviljats. Utifrån dessa förutsättningar har sedan ärendena valts ut slumpmässigt.

Av de 600 ärendena kommer 100 ärenden vardera från åklagarkamrarna/polisområdena i Gävle, Halmstad, Karlstad, Malmö, Norrköping och Sundsvall. Vid valet av åklagarkamrar/polisområden har vikt lagts vid att de ska vara väl fördelade över landet och av olika storlek. Åklagarkamrarna/polisområdena kommer framledes i rapporten att omnämnas med sina ortsnamn.

2.4.2 Genomförande av granskningen

Vid aktgranskningen har en frågemall använts, se bilaga 1. Av de 600 ärendena har 591 kunnat granskas. Att några ärenden har fallit bort beror på att materialet i dessa ärenden inte har varit fullständigt eller att de av andra skäl inte har varit lämpliga att granska. Av de 591 granskade ärendena utgjorde

---

⁵ Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud ska ersättas av en handbok. Detta är planerat att ske under våren 2020.

⁶ Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2016:3, FAP 438-1) om elektronisk övervakning vid särskilt utvidgat kontaktförbud ersattes den 1 mars 2020 av Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2020:1, FAP 438-1) om verkställighet av kontaktförbud med elektronisk övervakning.

93,1 % (550 st) ordinära kontaktförbud, 5,2 % (31 st) kontaktförbud avseende gemensam bostad, 0,5 % (3 st) utvidgade kontaktförbud utan villkor om elektronisk övervakning och 1,2 % (7 st) förlängningar av tidigare meddelade kontaktförbud. Inga ärenden utgjorde utvidgade kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning eller särskilt utvidgade kontaktförbud, vare sig med eller utan villkor om elektronisk övervakning.

Om det har funnits flera beslut i samma ärende har det äldsta beslutet granskats. När det har fattats flera beslut i ärendet samma dag har huvudbeslutet granskats. Har inget tydligt huvudbeslut funnits har istället den ansökan som först lottades in i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem (Cåbra) granskats. Samtliga handlingar från Cåbra, Polismyndighetens datoriserade utredningsrutin med tvångsmedelshantering (Durtvå), polisens diarieförings-, dokument- och ärendehanteringssystem för allmänna ärenden (PÄr) och belastningsregistret (BR) har funnits tillgängliga vid granskningen.

Efter aktgranskningen har uppföljande intervjuer hållits med polisområdes- och kammarledningarna. Vid intervjuerna har frågemallar använts, se bilaga 2 och 3.

3 Iakttagelser och synpunkter vid granskningen

3.1 Inledningsfasen

3.1.1 Vad säger lagstiftning och styrdokument?

Syftet med ett kontaktförbud är att förebygga hotfulla och farliga situationer samt att förhindra att den som tidigare blivit utsatt för någon form av övergrepp eller allvarliga trakasserier på nytt ska bli angripen av samma gärningsman. Ett kontaktförbud ska också göra det möjligt för polisen att omedelbart ingripa i situationer som upplevs som hotande eller skrämmande för den som förbudet avser att skydda (skyddspersonen). Bestämmelserna har störst betydelse för personer som riskerar att utsättas för allvarliga trakasserier eller brott av personer de har eller tidigare har haft en parrelation med. Någon särskild relation mellan skyddspersonen och den som förbudet avses gälla emot (förbudspersonen) krävs dock inte.⁷

Frågor om kontaktförbud tas upp på begäran av skyddspersonen eller när det annars finns anledning till det.⁸ Det finns således inga formkrav för en begäran om kontaktförbud, utan begäran kan göras såväl muntligen som skriftligen hos både Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten.

Handläggningen ska ske skyndsamt och i fråga om kontaktförbud avseende gemensam bostad ska åklagarens beslut i ärendet meddelas med särskild skyndsamhet.⁹ Åklagarmyndigheten har preciserat skyndsamhetskravet till att beslut i fråga om kontaktförbud ska meddelas inom en vecka från det att ansökan har kommit in till eller av annan anledning tagits upp vid en åklagarkammare, om inte särskilda skäl föreligger med hänsyn till utredningens beskaffenhet eller andra omständigheter. För kontaktförbud avseende gemensam bostad samt särskilt utvidgat kontaktförbud gäller istället att beslut ska meddelas inom fyra dagar.¹⁰

Som det får förstås ansvarar jouråklagare bara för

- de kontaktförbudsärenden som har överlämnats till juren genom personlig kontakt från ordinarie åklagare och där mottagandet av ärendet har bekräftats

---

⁷ Prop. 1987/88:137 s. 13.

⁸ 7 § lagen om kontaktförbud.

⁹ 6 a § lagen om kontaktförbud.

¹⁰ 1 och 2 §§ i Åklagarmyndighetens föreskrifter om kontaktförbud (ÅFS 2011:6).

- de ärenden som har genererats under jourtid och där saken inte utan olägenhet kan anstå till kontorstid.¹¹

Om ett brott är av sådan art att kontaktförbud kan komma ifråga¹² är polisen skyldig att så snart som möjligt informera målsäganden om kontaktförbud och på begäran upprätta en ansökan.¹³ Eftersom alla ansökningar om kontaktförbud inte beviljas är det viktigt att polisen i samband med detta tydligt förklarar för målsäganden vad ett kontaktförbud innebär, vilka krav som ställs på den som ansöker om kontaktförbud samt vad som krävs för att få ett kontaktförbud beviljat. En lathund har därför tagits fram till polisanställda som ska lämna information om kontaktförbud.¹⁴

Det är enligt Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud upp till varje anmälningsupptagare att informera om kontaktförbud, vilka krav som ställs för att få ett kontaktförbud och på begäran av den sökande upprätta en ansökan. Undantaget är personal som arbetar på Polisens kontaktcenter (PKC) som istället ska handlägga dessa ärenden enligt en särskild rutin och enbart informera om kontaktförbud, vilka krav som ställs för att få ett kontaktförbud samt om möjligheten att i senare skede i kontakt med en utredare ansöka om ett kontaktförbud.¹⁵ I Polismyndighetens riktlinjer för PKC står det dock att en anmälningsupptagare på PKC kan upprätta en ansökan om kontaktförbud.¹⁶

Under våren 2020 kommer Polismyndighetens nu gällande riktlinjer för kontaktförbud att ersättas av en handbok. Utgångspunkten i den nya handboken synes vara att om en begäran om kontaktförbud har gjorts hos Polismyndigheten ska den som tar emot skyddspersonens begäran upprätta en ansökan, diarieföra den samt översända den till åklagaren. Om så beslutas kommer något undantag för anmälningsupptagare på PKC inte att finnas.

När en begäran om kontaktförbud görs till Polismyndigheten ska åklagaren omedelbart underrättas.¹⁷ Detta innebär att en ansökan om kontaktförbud normalt ska skickas över till Åklagarmyndigheten samma dag som begäran görs. En ansökan per skyddsperson ska upprättas och den blankett Polismyndigheten tagit fram för ändamålet, *Ansökan om kontaktförbud* (PM 438.2), ska användas.¹⁸

---

¹¹ Se Åklagarmyndighetens allmänna råd om fullgörande av jour och beredskap (ÅFS 2011:9) och Åklagarmyndighetens föreskrifter om åklagares jour- och beredskaps-tjänstgöring (ÅFS 2005:17) jämfört med Enhetliga handläggningsrutiner för kontaktförbud – förslag till lokala överenskommelser om rutiner vid polisområden och de allmänna åklagarkamrarna (RättsPM 2016:6).

¹² En förteckning över brottskoder där det är lämpligt att informera om kontaktförbud finns i bilaga 1 till Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud.

¹³ 13 a § förundersökningskungörelsen.

¹⁴ Se bilaga 2 till Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud.

¹⁵ Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud, s. 13.

¹⁶ Polismyndighetens riktlinjer för handläggning och rutiner vid Polismyndighetens kontaktcenter (PM 2017:13).

¹⁷ 3 § förordningen om kontaktförbud.

¹⁸ Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud, s. 13.

När en ansökan om kontaktförbud har gjorts ska åklagaren också överta ledningen av förundersökningen om det finns brott som har samband med kontaktförbudsansökan. Sedan åtgärden som medfört att åklagaren inträtt som förundersökningsledare – i detta fall ansökan om kontaktförbud – har genomförts eller det av andra skäl inte längre är påkallat att åklagaren är förundersökningsledare, får åklagaren återföra ledningen av förundersökningen till Polismyndigheten. Detta bör dock inte ske om åklagaren har meddelat ett kontaktförbud.¹⁹

3.1.2 It-stöd

Diariet och ärendehantering av kontaktförbud sker i PÄr, medan diariet och ärendehantering av brottsutredningar sker i Durtvå. Durtvå och Cåbra är sammanlänkade så att handlingar kan överföras elektroniskt mellan systemen. Elektronisk överföring av handlingar mellan myndigheterna till eller från PÄr är dock inte möjlig. Det innebär att samtliga handlingar rörande kontaktförbud måste överföras och registreras manuellt. Det är som regel administrativ personal som diarieför och registrerar handlingar i PÄr. Det innebär att diarieföring av en upprättad kontaktförbudsansökan ofta sker först nästkommande arbetsdag. Diariet och registrering av brottsanmälningar och utredningshandlingar i Durtvå utförs däremot av all polispersonal med anmälningsupptagningsansvar. Sådan personal finns alltid i tjänst.

Under våren 2020 ska diarieföring och ärendehantering av kontaktförbud flyttas från PÄr till Durtvå. Kontaktförbudsansökan kommer då att diarieföras i direkt anslutning till ansökningstillfället. Även fortsättningsvis kommer det dock att krävas en rutin för att koppla ihop handläggande åklagare med handläggande utredare.

Enligt uppgift från Polismyndighetens it-avdelning kommer automatisk överföring av kontaktförbudsärenden till Cåbra inte att ske initialt. När denna funktion kan införas är i dagsläget oklart.

3.1.3 Iakttagelser

3.1.3.1 Ärendet inkommer till polis och åklagare

I 90,7 % av de granskade ärendena upprättade polisen ansökan om kontaktförbud samma dag eller dagen efter det att begäran gjordes av skyddspersonen. Fördelningen mellan dessa dagar skiljer sig en del åt mellan de granskade orterna. Gävle och Karlstad avviker på så sätt att den andel ärenden som upprättades samma dag som begäran inkom är betydligt lägre än för övriga orter - 62,9 % respektive 72,0 %.

---

¹⁹ Se 8 § i *Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om ledning av förundersökning i brottmål* (ÅFS 2005:9) samt avsnitt 4 andra stycket i *Polismyndighetens riktlinjer för ledning av förundersökning av brottmål* (PM 2019:11).

Tabell 1. När upprättade polisen ansökan om kontaktförbud?							
	Åklagarkammare						
	Sundsvall	Halmstad	Karlstad	Gävle	Norrköping	Malmö	Totalt
När upprättade polisen <i>ansökan</i> om kontaktförbud (i förhållande till när <i>begäran</i> om kontaktförbud gjordes)?	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar
Samma dag	81 (81,0%)	88 (90,7%)	72 (72,0%)	61 (62,9%)	87 (87,9%)	89 (90,8%)	478 (80,9%)
En dag efter	8 (8,0%)	4 (4,1%)	18 (18,0%)	20 (20,6%)	3 (3,0%)	5 (5,1%)	58 (9,8%)
Två dagar efter	2 (2,0%)	2 (2,1%)	1 (1,0%)	8 (8,2%)	2 (2,0%)	0 (0,0%)	15 (2,5%)
Tre dagar efter	3 (3,0%)	0 (0,0%)	3 (3,0%)	4 (4,1%)	0 (0,0%)	1 (1,0%)	11 (1,9%)
Fyra dagar efter	1 (1,0%)	1 (1,0%)	2 (2,0%)	0 (0,0%)	2 (2,0%)	3 (3,1%)	9 (1,5%)
Fem dagar efter	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (1,0%)	2 (2,0%)	0 (0,0%)	3 (0,5%)
6-10 dagar efter	3 (3,0%)	2 (2,1%)	1 (1,0%)	2 (2,1%)	2 (2,0%)	0 (0,0%)	10 (1,7%)
>10 dagar efter	2 (2,0%)	0 (0,0%)	3 (3,0%)	1 (1,0%)	1 (1,0%)	0 (0,0%)	7 (1,2%)
Summa	100 (100,0%)	97 (100,0%)	100 (100,0%)	97 (100,0%)	99 (100,0%)	98 (100,0%)	591 (100,0%)

80,3 % av ansökningarna om kontaktförbud inkom till Åklagarmyndigheten samma dag som ansökan upprättades hos Polismyndigheten eller dagen därpå. Även här skiljer sig fördelningen mellan dagarna en del åt. Norrköping avviker på så sätt att den andel ärenden som inkom under dessa dagar uppgår till 64,6 %, vilket är en markant lägre siffra än för övriga orter.

I granskningen har uppmärksammats att det ibland har angetts i ansökningsformuläret att ärendet har översänts till Åklagarmyndigheten ett visst datum, men ansökan har registrerats som inkommen till Åklagarmyndigheten först en eller flera dagar senare. Stickprovskontroller har visat att detta tycks ske i samband med veckoslut eller storhelger.

	Åklagarkammare						
	Sundsvall	Halmstad	Karlstad	Gävle	Norrköping	Malmö	Totalt
När inkom ansökan om kontaktförbud till Åklagarmyndigheten (i förhållande till när ansökan om kontaktförbud upprättades av polisen)?	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar
Samma dag	44 (44,0%)	64 (66,0%)	61 (61,0%)	56 (57,7%)	34 (34,3%)	35 (35,7%)	294 (49,7%)
En dag efter	42 (42,0%)	21 (21,6%)	24 (24,0%)	23 (23,7%)	30 (30,3%)	41 (41,8%)	181 (30,6%)
Två dagar efter	6 (6,0%)	7 (7,2%)	7 (7,0%)	6 (6,2%)	12 (12,1%)	12 (12,2%)	50 (8,5%)
Tre dagar efter	7 (7,0%)	2 (2,1%)	5 (5,0%)	5 (5,2%)	9 (9,1%)	5 (5,1%)	33 (5,6%)
Fyra dagar efter	1 (1,0%)	0 (0,0%)	1 (1,0%)	3 (3,1%)	6 (6,1%)	2 (2,0%)	13 (2,2%)
Fem dagar efter	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	2 (2,1%)	0 (0,0%)	2 (2,0%)	4 (0,7%)
6-10 dagar efter	0 (0,0%)	3 (3,1%)	2 (2,0%)	2 (2,1%)	4 (4,0%)	1 (1,0%)	12 (2,0%)
>10 dagar efter	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	4 (4,0%)	0 (0,0%)	4 (0,7%)
Summa	100 (100,0%)	97 (100,0%)	100 (100,0%)	97 (100,0%)	99 (100,0%)	98 (100,0%)	591 (100,0%)

3.1.3.2 Typ av kontaktförbud och i vilket sammanhang ansökan görs

Som framgått i avsnitt 2.3.2. utgjorde 93,1 % (550 st) av de granskade ärendena ordinära kontaktförbud, 5,2 % (31 st) kontaktförbud avseende gemensam bostad och 0,5 % (3 st) utvidgade kontaktförbud utan villkor om elektronisk övervakning. Inga ärenden utgjordes av utvidgade kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning eller särskilt utvidgade kontaktförbud, vare sig med eller utan villkor om elektronisk övervakning.

Åklagarmyndighetens statistikavdelning har efter kontroll bekräftat att det är sällsynt att beslut fattas om kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning. Under perioden den 1 juli 2018 till den 30 juni 2019 fattades beslut om utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning i 3 fall, och beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning i ytterligare 3 fall. Under samma period fattades beslut om utvidgat kontaktförbud utan elektronisk övervakning i 34 fall och beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud utan villkor om elektronisk övervakning i 1 fall.

Granskningen har omfattat relativt få utvidgade kontaktförbud utan villkor om elektronisk övervakning samt kontaktförbud avseende gemensam bostad.

Det medför att iakttagelserna framöver framförallt grundas på iakttagelser gjorda i ärenden avseende ordinära kontaktförbud.

I 92,2 % av ärendena har ansökan om kontaktförbud gjorts i samband med en brottsanmälan eller under en pågående förundersökning. Vid en stickprovskontroll av de ärenden där ansökan om kontaktförbud har gjorts utan samband med en brottsanmälan framkom det att skälet till detta kan variera. I huvuddelen av fallen har det rört sig om ärenden där någon brottslig gärning inte har kunnat konstateras. I andra fall har det gjorts en brottsanmälan i samband med begäran om kontaktförbud, men förundersökningen har lagts ned av polisen innan ärendet lottats över till åklagarkammaren, vilket har medfört att endast kontaktförbudet har överlämnats till åklagarkammaren.

Förundersökningsledningen har överlämnats till åklagare i 97,5 % av de ärenden där ansökan om kontaktförbud gjorts i samband med en brottsanmälan. Vid en stickprovskontroll av de ärenden där förundersökningsledningen inte har överlämnats till åklagare visade det sig att brottsanmälningarna i dessa ärenden i princip genomgående rörde mindre allvarliga brott, såsom ofredanden eller hemfridsbrott, där polisen felaktigt har behållit förundersökningsledningen trots att även förundersökningar rörande sådan brottslighet ska ledas av åklagare när det görs en ansökan om kontaktförbud i ärendet.²⁰

För de ärenden där ansökan om kontaktförbud har gjorts under en pågående förundersökning var förundersökningen redan åklagarledd i 76,1 % av ärendena och i 19,4 % av ärendena överlämnades den till åklagare, antingen samtidigt som ansökan om kontaktförbud överlämnades eller något senare.

3.1.3.3 Återkallade ansökningar

Totalt sett återkallades 7,3 % av ansökningarna innan beslut hann fattas i ärendet. I Norrköping och Malmö återkallades 12,1 % respektive 12,2 % av ansökningarna, vilket sticker ut i förhållande till övriga granskade kammare som har mellan 4,0 % och 6,2 % återkallade ansökningar. Varför ansökningarna har återkallats framgår inte tydligt. I granskningen finns exempel på ärenden där en annan person än skyddspersonen har ansökt om kontaktförbud för skyddspersonens räkning och där ansökan sedan har återkallats av skyddspersonen själv. Det finns också ärenden där skyddspersonen har ångrat sig och därför återkallat ansökan.

En jämförelse med handläggningstiden för Norrköping och Malmö (se avsnitt 3.2.2.1) visar inget tydligt samband mellan lång handläggningstid och en hög andel återkallade ärenden.

---

²⁰ Se 8 § i ÅFS 2005:9 samt PM 2019:11 avsnitt 4.

Tabell 3. Har ansökan om kontaktförbud återkallats innan beslut i kontaktförbudsfrågan fattats?							
	Åklagarkammare						
	Sundsvall	Halmstad	Karlstad	Gävle	Norrköping	Malmö	Totalt
Ansökan återkallad före beslut i kontaktförbudsfrågan?	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar
Ja	4 (4,0%)	6 (6,2%)	4 (4,0%)	5 (5,2%)	12 (12,1%)	12 (12,2%)	43 (7,3%)
Nej	96 (96,0%)	91 (93,8%)	96 (96,0%)	92 (94,8%)	87 (87,9%)	86 (87,8%)	548 (92,7%)
Summa	100 (100,0%)	97 (100,0%)	100 (100,0%)	97 (100,0%)	99 (100,0%)	98 (100,0%)	591 (100,0%)

3.1.3.4 Parternas kön, ålder och relation

Skyddspersonen var i 79,9 % av de granskade ärendena en kvinna och förbudspersonen var i 85,8 % av ärendena en man.

Skyddspersonen var i 96,1 % av ärendena över 18 år, i 2,9 % av ärendena mellan 15 och 18 år och i 1,0 % av ärendena under 15 år. Förbudspersonen var i 98,8 % av ärendena över 18 år och i 1,2 % av ärendena mellan 15 och 18 år.

I 9,1 % av ärendena har skyddspersonen haft skyddade personuppgifter och förbudspersonen i 2,0 % av ärendena.

Den vanligast förekommande relationen mellan parterna är en pågående eller före detta parrelation med eller utan gemensamma barn (62,6 %). Tillsammans med de ärenden där parterna på annat sätt är närstående²¹ till varandra uppgår den andel som klassificeras som nära relation till 74,8 %.

Tabell 4. Relation mellan skyddspersonen och förbudspersonen.	
Relation	Antal svar
Obekant	8 (1,4%)
Bekant	128 (21,7%)
Parrelation (även fd)	212 (35,9%)
Parrelation (även fd) med gemensamma barn	158 (26,7%)
Annan närstående	72 (12,2%)
Professionell kontakt/skola	12 (2,0%)
Relation framgår ej	1 (0,2%)
Summa	591 (100,0%)

²¹ Se närmare om definitionen på närstående i Åklagarmyndighetens handbok för handläggning av brott i nära relation, avsnitt 4.3.

3.1.3.5 Förbudspersonens förekomst i belastningsregistret

Vad gäller förbudspersonens förekomst i belastningsregistret har granskningen begränsats till hur belastningsregistret har sett ut fem år tillbaka i tiden. Denna avgränsning är vald för att på ett hanterbart sätt kunna ta fram de uppgifter ur belastningsregistret som har störst betydelse för åklagaren vid riskbedömningen.

Om det inte har funnits något avsnitt alls i belastningsregistret under den aktuella femårsperioden har detta registrerats som om förbudspersonen inte förekommer i belastningsregistret alls. Om det under denna period inte har funnits något avsnitt i belastningsregistret som avsett kontaktförbud, överträdelse av kontaktförbud eller brott mot liv, hälsa, frihet eller frid har detta registrerats som om förbudspersonen inte förekommer i belastningsregistret i dessa avseenden.

Resultatet av genomgången har visat att förbudspersonerna under de senaste fem åren förekommer i belastningsregistret med avseende på tidigare kontaktförbud, överträdelser av kontaktförbud eller brott mot liv, hälsa, frihet eller frid i 31,8 % av ärendena, varav knappt två tredjedelar lagfördes för mer än ett år sedan. Detta innebär följaktligen att förbudspersonen i totalt 68,2 % av ärendena under de senaste fem åren antingen inte förekommer alls i belastningsregistret eller inte förekommer med avseende på tidigare kontaktförbud, överträdelser av kontaktförbud eller brott mot liv, hälsa, frihet eller frid.

I de fall förbudspersonen har haft avsnitt i belastningsregistret som avsett brott mot liv, hälsa, frihet eller frid har det varit intressant att försöka ta fram information om mot vem dessa brott har begåtts. Att ta reda på detta hade dock krävt att de enskilda domarna tagits fram och gått igenom. Detta har inte varit möjligt att göra inom ramen för projektet. I de ärenden där det ändå framgått mot vem brottet begåtts har det i 26,5 % av ärendena begåtts mot skyddspersonen, i 8,2 % mot andra närstående och i 7,1 % mot annan än närstående. Det saknas information om mot vem resterande 58,2 % av brotten har begåtts. Detta är en brist vid granskningen eftersom omständigheten mot vem ett brott har begåtts är information som har betydelse för åklagaren vid riskbedömningen. Det är inte heller möjligt att i efterhand ta reda på vilken information åklagaren i detta avseende rent faktiskt hade tillgång till vid beslutstillfället.

Av de förbudspersoner som förekommer i belastningsregistret avseende brott mot liv, hälsa, frihet eller frid har 58,8 % lagförts för 1–2 sådana brott, 26,5 % för 3–5 sådana brott och 10,0 % för fler än 10 sådana brott. Antalet brottstillfällen går bara delvis att utläsa ur belastningsregistret. Om man ska få fullständig information om detta måste man ta fram och gå igenom de enskilda domarna. Det har inte varit möjligt att göra inom ramen för projektet, så granskarna har något förenklat valt att utgå från att brott som har begåtts samma datum också har begåtts vid samma tillfälle. Resultatet av detta är att det för 54,1 % av förbudspersonerna rör sig om 1–2 brottstillfällen, för 25,3 % om 3–5 brottstillfällen och för 9,4 % om mer än 10 brottstillfällen.

Slutligen har undersökts vilket som är det allvarligaste brott förbudspersonen lagförts för under femårsperioden. En sammanställning visar att det vanligaste brottet var misshandel.

Diagram 1. Förbudspersonens allvarligaste brott i belastningsregistret.

3.1.3.6 Synpunkter från polisområdes- och kammarledningsintervjuer

Samtliga områden har uppgett att det finns lokala överenskommelser som har träffats med stöd av rekommendationerna i RättsPM 2016:6. Dessa överenskommelser ligger till grund för den lokala handläggningen.

Samtliga polisområden har beskrivit att de har olika rutiner för vem som ska upprätta kontaktförbudsansökan och vilka åtgärder som ska vidtas innan ärendet skickas in till åklagare beroende på om begäran görs direkt till utredaren i en pågående brottsutredning eller kommer in via någon annan enhet. Det har framkommit att enskilda polisområden har träffat överenskommelser med PKC, som är en nationell aktör, om vilka rutiner som ska gälla för hur en begäran om kontaktförbud ska handläggas initialt.

Polis och åklagare har samstämmt lyft fram att det kommer in ett stort antal kontaktförbudsansökningar i ärenden där det redan från början står klart att det saknas förutsättningar att bevilja ett kontaktförbud. Dessa ansökningar tynger verksamheterna. Från åklagarhåll har det framförts önskemål om att polisen inte bara ska informera skyddspersonen om möjligheten att ansöka om kontaktförbud, utan även om vad ett kontaktförbud innebär och vad som krävs för att få ett sådant beviljat. Det har även framförts önskemål om att informationen ska lämnas med större urskiljning än vad som sker, dvs. inte i alla ärenden av en viss typ, utan enbart i sådana där det kan

tänkas finnas förutsättningar för att bevilja ett kontaktförbud. Polisen har uttryckt en medvetenhet om denna problematik och polisområdena har också vidtagit olika åtgärder för att försöka komma till rätta med denna, t.ex. genom kunskapshöjande insatser riktade till den personal som initialt kommer i kontakt med skyddspersonen eller genom att organisera verksamheten på ett sådant sätt att de skyddspersoner som är intresserade av att få veta mer om kontaktförbud senare rings upp av mer erfarna utredare som lämnar information och tar upp en eventuell ansökan. Från ett polisområde har framförts att åklagarna behöver bli bättre på att meddela avslagsbeslut direkt i de fall där det redan från början står klart att förutsättningar för kontaktförbud saknas för att även på så vis minska belastningen på verksamheterna.

Vad gäller kvaliteten på kontaktförbudsansökningarna har från åklagarhåll påpekats att ansökningsblanketten inte alltid är korrekt ifylld, exempelvis är det vanligt att anmälningsupptagaren kryssar i att ansökan avser ett ordinärt kontaktförbud trots att parterna har gemensam bostad. Det händer också att skyddspersonen inte är hörd, i vart fall inte i tillräcklig utsträckning, eller att underlaget som skickas in av andra skäl inte är fullständigt. Att behöva komplettera ansökan fördröjer handläggningen och tar onödiga resurser i anspråk.

De initiala administrativa åtgärderna i kontaktförbudsärendena hanteras i stor utsträckning manuellt. Från båda myndigheterna har lyfts fram att engagerade och aktiva medarbetare på kansliet som bl.a. registrerar, granskar och bevakar ärendena gör att kontaktförbudshandläggningen fungerar bättre.

I princip samtliga åklagarkammare har uppgett att det är svårt att få information om vem som handlägger ärendet hos polisen.

3.1.4 Framgångsfaktorer och problemområden

3.1.4.1 Framgångsfaktorer

Följande framgångsfaktorer har identifierats under granskningen och vid intervjuerna med polisområdes- och kammarledningarna.

- Polisen ger skyddspersonen korrekt och fullständig information om vad ett kontaktförbud innebär, vilka krav som ställs på den som ansöker om kontaktförbud samt vad som krävs för att få ett kontaktförbud beviljat.
- Åklagaren tar omgående ställning till om förutsättningarna är sådana att det kan bli aktuellt att bevilja ett kontaktförbud. Om så inte är fallet fattar åklagaren beslut om avslag direkt.
- Det finns väl kända och inarbetade rutiner – knutna till funktioner, inte personer – för att snabbt koppla samman ansvarig åklagare med handläggande utredare.
- Det finns ett välfungerande administrativt stöd.

3.1.4.2 *Problemområden*

Följande problemområden har identifierats under granskningen och vid intervjuerna med polisområdes- och kammarledningarna.

- Det är inte ovanligt att det begärs kontaktförbud i ärenden där avsaknaden av relevant relation mellan parterna eller digniteten i det bakomliggande brottet gör att det redan från början står klart att det saknas förutsättningar för att bevilja kontaktförbud. Dessa ärenden tynger verksamheterna och tar onödiga resurser.
- Formuläret "Ansökan om kontaktförbud" (PM 438.2) fylls ibland i ofullständigt och/eller felaktigt.
- Det underlag som polisen initialt skickar över till åklagaren är inte alltid fullständigt. Det tar tid att begära och invänta kompletteringar.
- PKC, som är en nationell aktör, måste förhålla sig till olika lokala överenskommelser.

3.1.5 **Analys och kommentarer**

3.1.5.1 *Ärendeinflödet*

Polisen är skyldig att informera om kontaktförbud om ett brott är av sådan art att kontaktförbud kan bli aktuellt. Om sådan information ska lämnas och på vilket sätt detta i så fall ska ske är en bedömning som måste göras i det enskilda fallet. Detta kan vara en svår uppgift, dels eftersom den polisanställda i detta skede ofta har begränsad information om situationen, dels eftersom denne inte alltid har tillräckligt god kunskap om kontaktförbud. Polisanställda med mer erfarenhet på området upplevs göra dessa bedömningar med relevant urskiljning och på ett mer adekvat sätt än dem med mindre erfarenhet.

När information om kontaktförbud lämnas i ärenden där det från början saknas förutsättningar att bevilja ett kontaktförbud, eller på ett sådant sätt att den information som lämnas mer har karaktären av ett erbjudande, medför det att ansökningarna om kontaktförbud ökar. Dessutom kan det ge skyddspersonen falska förhoppningar om möjligheterna att få ett kontaktförbud.

De ansökningar som från början saknar förutsättningar att beviljas tynger verksamheterna och skapar onödigt merarbete för såväl polis som åklagare om de inte avslås direkt. Både polis och åklagare har uppgett att mängden sådana ansökningar är för stor. Båda myndigheterna måste därför ta ansvar för att komma till rätta med den nuvarande situationen. För att få en högre kvalitet i de ansökningar som görs krävs kompetensutveckling för de polisanställda som ska bedöma när och hur information om kontaktförbud ska lämnas så att detta kan ske med relevant urskiljning och på ett mer adekvat sätt än vad som sker idag. Om det ändå kommer in kontaktförbudsansökningar till Åklagarmyndigheten som inte har förutsättningar att beviljas bör åklagaren vara observant och omgående avslå dessa.

Det har framkommit att formuläret för ansökan om kontaktförbud ibland är felaktigt ifyllt när det kommer in till Åklagarmyndigheten, t.ex. är det relativt vanligt att det anges att ansökan avser ett ordinärt kontaktförbud samtidigt som det anges att parterna har gemensam bostad, vilket t.ex. kan få konsekvenser för möjligheten att hålla tidsfristen. Vad detta beror på har inte tydligt framkommit i granskningen men det skulle kunna ha sin grund i att formuläret är otydligt, att anmälningsupptagaren saknar relevant information för att fylla i formuläret fullständigt och korrekt eller på grund av kompetensbrist. En översyn bör göras av ansökningsblanketten. Exempelvis skulle all relevant fakta kunna anges i blanketten, men bedömningar, t.ex. av vilken typ av kontaktförbud som är aktuell, överlåtas till ansvarig åklagare. I sådant fall bör översyn även ske av rutinerna för registrering och bevakning i Cåbra eftersom dessa kommer att påverkas.

I detta sammanhang bör nämnas att antalet ansökningar om kontaktförbud som upprättas av personal på PKC kan antas öka i och med att Polismyndighetens nya handbok på området träder i kraft. Detta eftersom det undantag som nu finns för personal på PKC gällande att upprätta kontaktförbudsansökan kommer att försvinna. Eftersom PKC kan få ta emot samtal från hela landet bör lokala överenskommelser utformas på ett sådant sätt att rutiner för mottagande och upprättande av ansökan ser likadana ut i hela landet. Rutiner som gäller den fortsatta handläggningen kan dock fortfarande formuleras utifrån lokala förutsättningar. För att uppnå detta bör Åklagarmyndighetens RättsPM 2016:6 ses över.

3.1.5.2 *Överföring av kontaktförbudsärenden mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten*

Det har framkommit att det ibland har uppstått problem i samband med att kontaktförbudsärenden har överförts mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Eftersom formerna för överföring av handlingar i kontaktförbudsärenden inom en snar framtid kommer att förändras saknas det anledning att ytterligare analysera de nuvarande överföringsrutinerna. Istället finns det skäl att titta närmare på vad den nya situationen kan komma att innebära.

Åklagarmyndigheten har preciserat det allmänna skyndsamhetskrav som gäller för kontaktförbudsärenden till att beslut i fråga om kontaktförbud ska meddelas inom sju respektive fyra dagar från det att ansökan kommit in eller av annan anledning tagits upp vid en åklagarkammare.²² Frågan är då vad "kommit in" innebär. Svaret bör rimligen vara att ansökan ska anses ha kommit in till åklagarkammaren vid den första möjliga tidpunkt då det har varit teoretiskt möjligt för personal att börja att handlägga den, dvs. när ansökan de facto har funnits tillgänglig. Det är därmed då tidsfristen ska anses börja löpa. Det synes dock förekomma att en ansökan om kontaktförbud som kommer in utom kontorstid anses ha kommit in till åklagarkammaren först när ärendet registreras i Cåbra. Om kontaktförbudsansökan inte efterregistre-

---

²² ÅFS 2011:6 1 och 2 §§.

ras kommer tidsfristen då att anses börja löpa först från registreringsdagen. På så sätt omfattar tidsfristen inte den tidslucka som uppstår mellan den verkliga inkomstdagen och registreringsdagen.

När polisen börjar hantera kontaktförbudsärenden i Durtvå och överföringen till Cåbra automatiseras kommer kontaktförbudsansökan att registreras automatiskt i Cåbra så snart den kommer in till åklagarkammaren. Till skillnad från när ansökan om kontaktförbud tidigare kom in t.ex. via e-post tycks det nu vara så att det faktiska inkomstdatumet kommer att visas även om ärendet hämtas upp från inkön vid en senare tidpunkt. Den tidigare beskrivna tidsluckan försvinner då, och tidsfristen kommer istället att börja löpa när det är tänkt. I praktiken innebär det att den reella handläggningstiden kommer att bli kortare, medan den faktiska tidsfristen fortfarande kommer att vara densamma. Tidsfristerna kommer då sannolikt att uppfattas som svårare att hålla.

De här konsekvenserna av att kontaktförbudsärendena kommer att börja handläggas i Durtvå aktualiserar dels frågan om de uppsatta tidsfristerna är rimliga, dels frågan om kontaktförbudsärenden i större utsträckning än tidigare måste hanteras av åklagare under jourtid.

Vad först gäller frågan om tidsfristerna är rimliga kan konstateras att nuvarande tidsfrister slogs fast 2005 och 2013²³ och har därefter inte ändrats. Det har dock tillkommit arbetsuppgifter i samband med att möjligheten till elektronisk övervakning har utökats. Det är därför numera mycket arbete som ska utföras under fristtiden. Som exempel kan nämnas en ansökan om särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning där bl.a. en karta över förbudsområdet ska utformas och den elektroniska övervakningen ska förberedas. Om en sådan ansökan dessutom kommer in en fredagskväll ska beslut fattas senast på måndagen. Dessutom har förändringarna i möjligheten till elektronisk övervakning fått till följd att tidsfristen för ett utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning är sju dagar, medan tidsfristen för ett särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning är fyra dagar.

Skyddspersonens skyddsbehov kräver å ena sidan att skyndsamhetskravet efterlevs, å andra sidan måste underlaget och beslutet måste hålla tillräckligt hög kvalitet. Skyndsamhetskravet och de uppsatta tidsfristerna måste därför balanseras mot kvalitetsbehovet. Det finns alltså anledning att överväga om det preciserade skyndsamhetskravet ska kvarstå i sin nuvarande form eller om det behöver ses över.

Vad sedan gäller frågan om handläggning av kontaktförbud under jourtid kan behovet av detta antas öka om tidsfristerna kvarstår i sin nuvarande form. Sannolikt kommer kontaktförbudsärenden i ökad utsträckning att behöva lämnas över till jouråklagare på samma sätt som görs med frihetsberövade. Vid ett sådant förhållande kan det finnas anledning att överväga en översyn av de nuvarande jourföreskrifterna²⁴. Detsamma gäller de enhetliga hand-

---

²³ Se ÅFS 2005:27, ÅFS 2011:6 och ÅFS 2013:6.

²⁴ ÅFS 2005:17 2 § och ÅFS 2011:9.

läggningsrutinerna för kontaktförbud²⁵ och i förlängningen de lokala överenskommelserna. För Polismyndigheten kan detta komma att innebära en förändring för utredningsverksamheten men även för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten (Bops), som ansvarar för verkställighet av kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning, och som i dagsläget främst arbetar kontorstid med viss beredskap övrig tid men då framförallt för akuta ärenden.

3.2 Utredningsfasen

3.2.1 Vad säger lagstiftning och styrdokument?

Kontaktförbud får meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avses skydda. Vid bedömningen av om det finns en sådan risk ska det särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott mot någon persons liv, hälsa, frihet eller frid. Vidare stadgas att ett kontaktförbud får meddelas endast om skälen för ett sådant förbud uppväger det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla.²⁶ Ett kontaktförbud ska också förses med de begränsningar och undantag som är påkallade med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet.²⁷

Syftet med utredningen i ett kontaktförbudsärende är att ge underlag för den risk- och proportionalitetsbedömning som ska göras samt, om det finns förutsättningar att meddela ett kontaktförbud, även för förbudstidens längd samt behovet av särskilda undantag.

För att det ska vara möjligt att hålla tidsfristerna bör åklagaren så snart som möjligt efter det att ansökan om kontaktförbud inkommit ta ställning till vilka utredningsåtgärder som behöver vidtas samt ge direktiv om detta till polisen. I direktiven bör anges både att ärendet ska hanteras med förtur samt inom vilken tid beslutet senast ska fattas²⁸.

De omständigheter som är av betydelse för riskbedömningen och som utredningen ska ta sikte på är

- tidigare brott mot skyddspersonen eller annan
- pågående förundersökningar om brott mot skyddspersonen
- andra omständigheter som kan tala för att det föreligger en sådan risk som avses i bestämmelsen.

---

²⁵ RättsPM 2016:6.

²⁶ 1 § lagen om kontaktförbud.

²⁷ 3 § lagen om kontaktförbud.

²⁸ Se JO 2007/08 s. 81, beslutsdatum 2007-02-16, dnr 2005-2005.

Enligt förarbetena ska risken vara klar och konkret och bedömningen ska grundas på en sammantagen bedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet.²⁹

Ett beslut om kontaktförbud ska också föregås av en proportionalitetsbedömning där det görs en avvägning mellan å ena sidan intresset av att förebygga brott och å andra sidan integritetsskäl och den grundlagsskyddade rätten att röra sig fritt.

Närmare ledning för risk- och proportionalitetsbedömningen finns i riksåklagarens riktlinje *Kontaktförbud – risk- och proportionalitetsbedömning* (RåR 2015:2).

Förbudspersonen och skyddspersonen har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet (partsinsyn). Innan frågan om kontaktförbud prövas ska förbudspersonen och skyddspersonen också underrättas om uppgifter som har tillförts ärendet genom någon annan än dem själva samt ges tillfälle att yttra sig över dem (kommunikationsskyldighet). Frågan får avgöras utan att kommunikation har skett

- om åtgärderna är uppenbart obehövliga,
- om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet,
- om avgörandet inte kan skjutas upp.

Åklagaren bestämmer hur underrättelse ska ske.³⁰ Exempelvis är det uppenbart obehövt att kommunicera om parten i annan ordning redan framfört sina synpunkter på förbudsfrågan. Så kan även vara fallet om det är uppenbart att något kontaktförbud inte ska meddelas. Vidare behöver kommunikation inte ske till den part som beslutet inte går emot.³¹

Kommunikationsskyldigheten härleds från den grundläggande rättsliga principen om att ingen ska dömas ohörd. För åklagaren innebär detta en skyldighet att självant underrätta en part om uppgifter som tillförts ärendet av annan samt ge denne möjlighet att yttra sig över desamma. Det bör därför alltid anges i direktiven att parterna ska underrättas om vad som har tillförts ärendet av annan. Utrymmet för att underlåta kommunikation är mycket begränsat och tillämpningen av de undantagsbestämmelser som finns måste ske med stor försiktighet. I praktiken innebär kommunikationsskyldigheten att det i de allra flesta fall är nödvändigt att höra förbudspersonen innan ett kontaktförbud meddelas.³² Polisen ska dokumentera på vilket sätt kommunikationsskyldigheten har fullgjorts.³³

---

²⁹ Prop. 1987/88:137 s. 18 ff och 40 f.

³⁰ Se 10 respektive 11 §§ lagen om kontaktförbud, som båda gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

³¹ Dahlgren, *Lagen om kontaktförbud och lagen om europeisk skyddsorder* (1 juli 2018, Version 1A JUNO, kommentaren till 11 §.

³² Se JO 2011/12 s. 156, beslutsdatum 2011-03-04, dnr 4293-2010.

³³ *Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud* s. 15 samt *Åklagarmyndighetens kontaktförbudshandbok* s. 20.

Vid kontaktförbud avseende gemensam bostad, utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning eller särskilt utvidgat kontaktförbud med eller utan villkor om elektronisk övervakning ska ett offentligt biträde förordnas för den mot vilken förbudet gäller eller avses gälla, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.³⁴ Undantaget ska tillämpas restriktivt och tar främst sikte på de situationer då det redan finns biträde i någon annan form. Den vanligaste situationen är att den mot vilken förbudet avses gälla samtidigt är misstänkt för brott och därför har en offentlig försvarare förordnad. Åklagaren ansvarar för att förbudspersonen informeras om sin rätt till offentligt biträde, men detta kan delegeras till polisen³⁵.

3.2.2 Iakttagelser

3.2.2.1 Handläggningstid

Av de granskade ärendena med sjudagarsfrist³⁶ hölls fristen i 73,1 % (404 st) av ärendena och i ytterligare 15,0 % (83 st) uppgick handläggningstiden till 8–14 dagar. Intrycket under granskningen, vilket dock inte går att bekräfta med hjälp av framtagen statistik, har varit att majoriteten av de ärenden där handläggningstiden uppgick till 8–14 dagar avgjordes endast någon dag efter sjudagarsfristens utgång. Av de granskade ärendena med sjudagarsfrist som lett till ett meddelat kontaktförbud hölls fristen i 65,1 % av ärendena (125 av 192 ärenden).

	Åklagarkammare						
	Sundsvall	Halmstad	Karlstad	Gävle	Norrköping	Malmö	Summa
Handläggningstid för kontaktförbud med sjudagarsfrist	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar
<7 dagar	75 (77,3%)	70 (80,5%)	67 (70,5%)	68 (73,9%)	76 (82,6%)	48 (53,3%)	404 (73,1%)
8-14 dagar	18 (18,6%)	7 (8,0%)	11 (11,6%)	21 (22,8%)	10 (10,9%)	16 (17,8%)	83 (15,0%)
15-21 dagar	4 (4,1%)	7 (8,0%)	7 (7,4%)	1 (1,1%)	2 (2,2%)	5 (5,6%)	26 (4,7%)
>3 veckor	0 (0,0%)	3 (3,4%)	10 (10,5%)	2 (2,2%)	4 (4,3%)	21 (23,3%)	40 (7,2%)
Summa	97 (100,0%)	87 (100,0%)	95 (100,0%)	92 (100,0%)	92 (100,0%)	90 (100,0%)	553 (100,0%)

Av de granskade ärendena med fyradagarsfrist (5,2 % [31 st] kontaktförbud avseende gemensam bostad) hölls fristen i totalt 67,7 % av ärendena. Ef-

³⁴ 7 a § lagen om kontaktförbud.

³⁵ Se 4 c § förordningen om kontaktförbud samt *Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud* s. 11.

³⁶ 93,1 % [550 st] ordinära kontaktförbud och 0,5 % [3 st] utvidgade kontaktförbud utan elektronisk övervakning.

tersom granskningen har omfattat förhållandevis få sådana ärenden är det svårt att dra några mer långtgående slutsatser av detta. Av de granskade ärendena med fyradagarsfrist som lett till ett meddelat kontaktförbud hölls fristen i 83,3 % av ärendena (5 av 6 ärenden).

	Åklagarkammare						
	Sundsvall	Halmstad	Karlstad	Gävle	Norrköping	Malmö	Totalt
Handläggningstid för kontaktförbud med fyradagarsfrist	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar
<4 dagar	3 (100,0%)	5 (83,3%)	3 (60,0%)	2 (50,0%)	5 (100,0%)	3 (37,5%)	21 (67,7%)
5-7 dagar	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (20,0%)	1 (25,0%)	0 (0,0%)	1 (12,5%)	3 (9,7%)
8-14 dagar	0 (0,0%)	1 (16,7%)	0 (0,0%)	1 (25,0%)	0 (0,0%)	2 (25,0%)	4 (12,9%)
15-21 dagar	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
>3 veckor	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (20,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	2 (25,0%)	3 (9,7%)
Summa	3 (100,0%)	6 (100,0%)	5 (100,0%)	4 (100,0%)	5 (100,0%)	8 (100,0%)	31 (100,0%)

Vad slutligen gäller de 1,2 % (7 st) av ärendena som gällde förlängningar av tidigare meddelade kontaktförbud hade beslut i samtliga fall fattats innan tidigare kontaktförbud löpt ut.

3.2.2.2 Direktiv

Utgångspunkten vid granskningen har varit att direktiv i ett kontaktförbudsärende bör ges så snart som möjligt efter det att ärendet har kommit in till Åklagarmyndigheten samt att direktiven bör innehålla information både om vad som ska göras i ärendet och när detta ska ske. I många lokala överenskommelser finns generella direktiv³⁷ som polisen förväntas börja arbeta utifrån så snart ärendet kommer in.

Granskarna har letat efter direktiv i direktivdokument, e-post, tjänsteanteckningar, loggar, PM etc. samt i vissa fall också i tvångsmedelsblanketterna. Genomgången visade att det i genomsnitt finns dokumenterade direktiv i knappt två tredjedelar (64,6 %) av ärendena. I kontaktförbudsärenden där förbudspersonen är frihetsberövad har granskarna kunnat se att det inte är ovanligt att direktiv ges muntligen och, i vissa fall, dokumenteras i tvångsmedelsblanketten. Eftersom det inte i efterhand är möjligt att återskapa eventuella muntliga direktiv eller annan muntlig kommunikation mellan polis och åklagare, går det inte att dra slutsatsen att det saknades kommunikation

³⁷ Jmf. RättsPM 2016:6.

ion mellan polis och åklagare i de ärenden där dokumenterade direktiv saknas. Det kan således finnas felaktigheter i statistiken om det har getts muntliga direktiv som inte har dokumenterats.

Sundsvall och Karlstad ligger över genomsnittet när det gäller dokumenterade direktiv, medan Norrköping och Malmö ligger under. Att Malmö är det område med lägst andel ärenden där tidsfristerna hålls – och Norrköping är det med högst andel ärenden där tidsfristerna hålls – medför att det inte går att se något direkt samband mellan bristande dokumentation av direktiv och förmåga att hålla tidsfristerna. Granskarna har noterat att polisen i Norrköping i många fall har vidtagit i princip samtliga utredningsåtgärder redan innan ansökan om kontaktförbud har skickats in till åklagarkammaren.

	Åklagarkammare						
	Sundsvall	Halmstad	Karlstad	Gävle	Norrköping	Malmö	Totalt
Finns det dokumenterade direktiv i ärendet?	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar
Ja	81 (81,0%)	66 (68,0%)	77 (77,0%)	65 (67,0%)	36 (36,4%)	57 (58,2%)	382 (64,6%)
Nej	19 (19,0%)	31 (32,0%)	23 (23,0%)	32 (33,0%)	63 (63,6%)	41 (41,8%)	209 (35,4%)
Summa	100 (100,0%)	97 (100,0%)	100 (100,0%)	97 (100,0%)	99 (100,0%)	98 (100,0%)	591 (100,0%)

Granskarna har även tittat på när direktiven har getts samt om det i direktiven har angetts vilken tidsfrist som gäller för ärendet och/eller att ärendet ska handläggas med förtur.

I de ärenden där dokumenterade direktiv funnits har direktiven i 88,8 % av ärendena getts inom två dagar från det att ansökan kom in till Åklagarmyndigheten. Vilken tidsfrist som gäller för ärendet och/eller att ärendet ska handläggas med förtur har dock bara angetts i totalt sett 59,9 % av direktiven ($[100+35+94]/382$).

Samtliga kammare	I direktivet har angetts att ärendet ska handläggas med förtur.		Summa
	Ja	Nej	
I direktivet har angetts inom vilken tidsfrist beslutet ska vara fattat.			
Ja	100 (26,178%)	94 (24,607%)	194 (50,785%)
Nej	35 (9,162%)	153 (40,052%)	188 (49,214%)
Summa	135 (35,340%)	247 (64,659%)	382 (100%)

Det har inte varit möjligt att titta på direktivens innehåll i sak på ett sådant sätt att det går att dra några strukturerade slutsatser av detta med avseende på risk- och proportionalitetsbedömningen.

3.2.2.3 Offentligt biträde

I granskningen har frågan om offentligt biträde enbart aktualiserats i ärenden som gällt kontaktförbud avseende gemensam bostad. Offentligt biträde har inte i något fall förordnats för förbudspersonen. I drygt hälften av dessa ärenden, 54,8 %, beror det på att förbudspersonen redan har haft en offentlig försvarare förordnad för sig och i knappt hälften av ärendena, 41,9 %, har granskarna bedömt att det inte har varit aktuellt att förordna offentligt biträde, exempelvis för att ansökan antingen har avslagits direkt eller återkallats, eller för att förbudspersonen har befunnit sig utomlands och inte gått att nå. I ett ärende, 3,2 %, har det inte gått att utläsa varför offentligt biträde inte har förordnats.

3.2.2.4 Kommunikationsskyldighet

Totalt sett har förbudspersonen hörts i 59,7 % av ärendena. Omvänt innebär detta att förbudspersonen inte har hörts i 40,3 % av ärendena. I denna siffra ingår både ärenden där granskarna har bedömt att det aldrig varit aktuellt att höra förbudspersonen, t.ex. vid direkta avslag, och ärenden där granskarna har bedömt att förhör borde ha hållits men så inte skett.

Andelen ärenden där granskarna har bedömt att det aldrig har varit aktuellt att höra förbudspersonen uppgår i genomsnitt till 16,6 % och Malmö sticker ut med 27,6 %.

Andelen ärenden där granskarna har bedömt att förhör borde ha hållits men så inte skett uppgår i genomsnitt till 23,7 %. Fördelningen på kammarnivå varierar och Halmstad sticker ut med 38,1 %. I några fall går det att se t.ex. att förbudspersonen har hörts om brottsmisstanken men inte om kontaktförbudet, eller att förbudspersonen befunnit sig på okänd ort och inte gått att nå, men i de allra flesta fall går det inte att utläsa varför förhör inte har hållits.

	Åklagarkammare						
	Sundsvall	Halmstad	Karlstad	Gävle	Norrköping	Malmö	Totalt
Har förhör hållits med förbudspersonen?	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar
Ja	76 (76,0%)	44 (45,4%)	73 (73,0%)	49 (50,5%)	62 (62,6%)	49 (50,0%)	353 (59,7%)
Nej	15 (15,0%)	37 (38,1%)	17 (17,0%)	27 (27,8%)	22 (22,2%)	22 (22,4%)	140 (23,7%)
Inte aktuellt	9 (9,0%)	16 (16,5%)	10 (10,0%)	21 (21,6%)	15 (15,2%)	27 (27,6%)	98 (16,6%)
Summa	100 (100,0%)	97 (100,0%)	100 (100,0%)	97 (100,0%)	99 (100,0%)	98 (100,0%)	591 (100,0%)

Tabell 10. I vilken utsträckning har förhör hållits med förbudspersonen i beviljade, avslagna samt avskrivna ärenden?			
	Beslut		
	Beviljat	Avslaget	Avskrivet
Har förhör hållits med förbudspersonen?	Antal svar	Antal svar	Antal svar
Ja	184 (90,2%)	165 (48,5%)	4 (8,5%)
Nej	20 (9,8%)	107 (31,5%)	13 (27,7%)
Inte aktuellt	0 (0,0%)	68 (20,0%)	30 (63,8%)
Summa	204 (100,0%)	340 (100,0%)	47 (100,0%)

Huruvida parterna har underrättats om uppgifter som har tillförts ärendet genom någon annan än dem själva samt getts tillfälle att yttra sig över dem har varit svårt att se i granskningen eftersom dokumentationen kring detta ofta är bristfällig.

Vad gäller kommunikation med skyddspersonen har det i majoriteten av de granskade ärendena, 61,4 %, inte varit aktuellt att underrätta denne om uppgifter som tillförts ärendet av förbudspersonen eller annan, t.ex. då kontaktförbud har beviljats eller vid direkta avslag. I 20,0 % av ärendena har skyddspersonen fått del av sådana uppgifter och i 1,7 % av ärendena framgår det att så inte skett. I resterande 16,9 % av ärendena har det inte gått att utläsa av handlingarna om kommunikation har skett eller inte.

Även vad gäller kommunikation med förbudspersonen har det i en stor andel av de granskade ärendena, 39,3 %, inte varit aktuellt att underrätta denne om uppgifter som tillförts ärendet av sökanden eller annan, t.ex. vid avslagsbeslut. I 42,5 % av ärendena har förbudspersonen fått del av sådana uppgifter och i 3,7 % av ärendena framgår det att så inte har skett. I resterande 14,6 % av ärendena har det inte gått att utläsa av handlingarna om kommunikation har skett eller inte.

På kammarnivå sticker Sundsvall ut på så sätt att dokumenterad kommunikation har skett med skyddspersonen i 47,0 % av ärendena och med förbudspersonen i 58,0 % av ärendena.

3.2.2.5 *Synpunkter från polisområdes- och kammarledningsintervjuer*

Både polis och åklagare anser att samarbetet dem emellan i huvudsak fungerar bra.

Flertalet åklagarkammare anser att de egna resurserna är tillräckliga för att hantera kontaktförbudsärendena. Det är även polisens uppfattning att åklagarna har tillräcklig bemanning. Vad gäller åklagarnas arbetsituation har framkommit att antalet pågående förundersökningar de berörda åklagarna hanterar varierar mellan ca 20–30 st och ca 50 st.

Åklagarnas intryck är att polisen inte har tillräckliga resurser för att hantera kontaktförbudsärendena på önskvärd sätt. Denna bild delas av polisen, som uppger att de ofta tvingas lägga annat åt sidan för att hinna utreda kontaktförbuden. För att klara tidsfristerna har polisområdena organiserat sig på olika sätt. Det vanligaste är att kontaktförbudsärenden antingen läggs på utredningsjouren eller följer den bakomliggande brottsanmälan och läggs på utredningsgruppen. Från åklagarhåll upplevs att det är hög personalrörlighet och att det på polissidan är många nyanställda utan erfarenhet av kontaktförbudshandläggning som handlägger kontaktförbudsärendena. Även denna bild bekräftas av polisen. Detta förhållande medför enligt åklagarna att de behöver lägga tid på att utbilda och lära upp utredarna under utredningens gång.

Polisen uppger att det för dem är nödvändigt att handlägga kontaktförbudsärenden under jourtid, dels för att klara tidsfristerna, dels för att en del förhörs personer bara går att få tag i under jourtid. Det har från polisens sida tagits upp att det händer att jouråklagare väljer att inte fatta beslut i kontaktförbudsärenden där förbudspersonen sitter anhållen innan denne släpps, utan överlåter det till ordinarie åklagare påföljande vardag. Detta skapar onödigt merarbete för polisen eftersom förbudspersonen då måste sökas upp ytterligare en gång. Från åklagarhåll har det framförts att bristen på administrativt stöd vid registrering av ett kontaktförbudsärende under jourtid ibland upplevs som betungande. Det har också framförts att arbetsbelastningen under jourtid i regel är hög.

Från ett polisområde har framförts att åklagarna ofta ger direktiv om en åtgärd i taget och vill ha återkoppling innan nästa direktiv ges. Det innebär visserligen att onödiga åtgärder undviks, men är samtidigt tidskrävande och ineffektivt. Från polisens sida önskas därför mer fullständiga direktiv att arbeta efter.

Polisen har betonat att det som tar absolut mest tid och resurser i anspråk för dem är att söka upp förbudspersonen och att det därför är angeläget att antalet gånger detta behöver ske hålls nere. Dessutom är det enligt polisens erfarenhet än svårare att hitta förbudspersonen andra gången eftersom denne då vet att polisen söker honom eller henne och kan hålla sig undan. Tolkbehov komplicerar situationen ytterligare. Såväl åklagare som polis har uppgett att svårigheter att få tag i förbudspersonen är det som enligt deras uppfattning oftast är skälet till att tidsfristerna överskrids.

Från åklagarhåll har tagits upp att det är viktigt att kontaktförbudsärendet handläggs i samband med den bakomliggande brottsutredningen eftersom det annars finns risk för att brottsutredningen förstörs. Åklagarnas intryck är dock att polisen gärna vill handlägga kontaktförbudsärendet och brottsutredningen separat. Polisen delar åklagarnas uppfattning om att det bästa är att samordna handläggningen av kontaktförbudsärendet och den bakomliggande brottsutredningen. Trots detta händer det att polisen föreslår att kontaktförbudsärendet ska handläggas separat. Detta beror oftast på att polisen inte hinner utreda det bakomliggande brottet i den utsträckning som krävs för att kunna hålla tidsfristen i kontaktförbudsärendet. En annan förklaring som har lyfts fram från polisens sida är att lindriga brott kopplade till kontaktförbud

annars prioriteras upp i förhållande till mer allvarlig brottslighet utan samband med en kontaktförbudsansökan eller ett frihetsberövande.

I princip samtliga åklagarområden anser att de har tillräckliga teoretiska kunskaper om förutsättningarna för kontaktförbud förenat med villkor om elektronisk övervakning. Anledningen till att det utfärdas så få sådana kontaktförbud tros istället vara att det inte kommer in några ärenden där förutsättningarna för detta är för handen. En del polisområden lyfter att orsaken till att de har få kontaktförbud med elektronisk övervakning kan vara svårigheter att identifiera dessa och att ett sätt att komma till rätta med det skulle kunna vara utbildning – både om kontaktförbud generellt och om kontaktförbud förenat med villkor om elektronisk övervakning.

Vad gäller tidsfristerna har lyfts från både polis- och åklagarhåll att dessa ibland upplevs som väl korta. Det är mycket som ska hinnas med på sju respektive fyra dagar och kvalitet i handläggningen får ibland stå tillbaka till förmån för snabbhet. Det har här nämnts att det är skillnad på ärenden och ärenden, och att det därför vore bra med en något längre tidsfrist för att lättare kunna prioritera inbördes mellan ärendena. Ett område har särskilt framhållit att tolkbehov är en omständighet som påverkar möjligheten att hålla tidsfristerna.

3.2.3 Framgångsfaktorer och problemområden

3.2.3.1 Framgångsfaktorer

Följande framgångsfaktorer har identifierats under granskningen och vid intervjuerna med polisområdes- och kammarledningarna.

- Åklagare och utredare har teoretisk kunskap om och praktisk erfarenhet av de olika typerna av kontaktförbud. Detta ökar förutsättningarna för en mer varierad användning av kontaktförbudsinstitutet.
- Bra samarbete mellan polis och åklagare som bygger på tydliga och kända rutiner för hur kontaktförbudsärendena ska handläggas.
- Snabba och korta kommunikationsvägar mellan åklagare och utredare som gör att tempot i utredningen hålls uppe.
- Tydliga direktiv – både generella och specifika. Generella direktiv möjliggör att utredningen kommer igång direkt. Genom specifika direktiv ges förutsättningar för ökad kvalitet i utredningsåtgärderna och tydlighet kring tidsfristerna.

3.2.3.2 Problemområden

Följande problemområden har identifierats under granskningen och vid intervjuerna med polisområdes- och kammarledningarna.

- De kontaktförbudsansökningar där det redan från början står klart att det saknas förutsättningar för att bevilja ett kontaktförbud tynger fortsatt verksamheten och tar onödiga resurser från polis och åklagare.

- Den korta handläggningsfristen – sju respektive fyra dagar – gör det svårt att hinna genomföra de utredningsåtgärder som krävs för ett välgrundat beslut i kontaktförbudsfrågan inom fristtiden.
- Det tar mycket tid och resurser för polisen att söka upp förbudspersonen för förhör, kommunikation, delgivning etc. Problemet accentueras ytterligare om det behövs tolk eftersom kontakten då måste samordnas med en tillgänglig tolk.
- Om det bakomliggande brottet inte utreds parallellt med kontaktförbudet uppstår ett dilemma gällande vad som är möjligt att säga om brottet i kontaktförbudsutredningen utan att förstöra den efterkommande brottsutredningen.
- Det finns en osäkerhet kring vad som krävs för att kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning ska vara aktuellt. Elektronisk övervakning kan även innebära praktiska och tekniska svårigheter.
- Direktiv dokumenteras inte alltid.
- Kommunikationsskyldigheten fullgörs inte alltid. I vart fall dokumenteras det inte att kommunikation har skett.

3.2.4 Analys och kommentarer

3.2.4.1 Direktiv

Med undantag för anhållandefristerna är fristerna för handläggning av kontaktförbud de kortaste polis och åklagare har att förhålla sig till. Med så korta tidsfrister är det rimligt att det inte bara ges skriftliga direktiv i ärendena, utan även muntliga.

Genom direktiven förmedlar åklagaren till utredaren vad som behöver göras i ärendet och i vilken ordning det ska ske. Med anledning av de korta fristerna är det viktigt att direktiven är ändamålsenliga med angivande både av att ärendet ska handläggas med förtur och vilken tidsfrist som gäller. Detta är även JO:s uppfattning.³⁸ Även om både polis och åklagare förväntas känna till vad som gäller blir det på detta sätt tydligt för alla vilken tidsfrist som gäller i just det aktuella ärendet. Det är också angeläget att direktiven är tydliga, särskilt om utredaren är oerfaren, och förhållandevis fullständiga redan inledningsvis eftersom de korta tidsfristerna inte ger utrymme för alltför många direktiv med återkopplingar där emellan.

Fördelen med flera direktiv med återkopplingar emellan är att åklagaren hela tiden har kontroll över vad som händer i ärendet och att onödiga åtgärder kan undvikas. För polisen skapar det dock merarbete om förbudspersonen t.ex. inte kan delges beslut i samband med förhör, utan måste sökas upp ytterligare en gång. Risken att tidsfristen överskrids när handläggningen sker på detta sätt tycks också vara större. I granskningen finns även exempel där polisen vidtagit samtliga utredningsåtgärder i ärendet redan innan det skickats

---

³⁸ Se t.ex. JO:s beslut den 16 februari 2007, dnr 2005-2005.

över till Åklagarmyndigheten. Detta tillvägagångssätt ger visserligen åklagaren ett fullständigt beslutsunderlag redan från början så att beslut i ärendet kan fattas snabbt, men risken är samtidigt större att onödiga åtgärder vidtas. Åklagarens behov av att löpande kontrollera hur utredningen av ärendet fortskrider måste således balanseras mot både skyndsamhetskravet och den arbetsmängd det genererar för polisen. Ett sätt att göra detta är att polisområdet och kammaren använder sig av en lokal överenskommelse som innehåller inledande generella direktiv som polisen omedelbart kan börja arbeta efter, vilket gör att handläggningen kommer igång fortare. Vidare direktiv ges sedan efter kontakt mellan åklagare och polis, där en konstruktiv och öppen dialog kan bidra till att kvaliteten och effektiviteten i utredningen ökar.

Att det ibland saknas dokumenterade direktiv i ärendena innebär inte nödvändigtvis att några direktiv inte har getts, utan detta kan ha skett muntligen. Eftersom ett enkelt och smidigt förfarande bör eftersträvas är muntliga kontakter många gånger att föredra. Ett tidsödande skriftligt förfarande bör undvikas med hänsyn till kontaktförbudsärendenas speciella karaktär. En annan sak är att muntliga kontakter mellan de inblandade bör dokumenteras.³⁹ Detta behöver både åklagare och polis bli bättre på. En anledning till att det är viktigt att dokumentera muntliga kontakter är att det gör det lättare för någon annan att ta över handläggningen vid t.ex. frånvaro eller under jourtid. Det åklagaren noterar i tvångsmedelsblanketten är inte synligt för polisen. Därför kräver muntliga direktiv i jourmiljö att åklagare och polis var för sig dokumenterar vad man kommit överens om.

3.2.4.2 *Utmaningar under utredningens gång*

Även i utredningsfasen tyngs verksamheterna av de kontaktförbudsansökningar som redan från början saknar förutsättningar att leda till ett kontaktförbud. Det är därför viktigt att sådana ansökningar avslås så snart som möjligt för att frigöra resurser.

Det är vidare mycket resurskrävande för polisen att söka upp förbudspersonen. Problemet accentueras ytterligare om tolkbehov föreligger eftersom kontakten då måste samordnas med en tillgänglig tolk. Med anledning av detta är det av stor betydelse att antalet gånger polisen behöver söka upp förbudspersonen för att vidta en åtgärd, t.ex. hålla förhör, kommunicera eller delge beslut, hålls nere. För att så långt som möjligt komma till rätta med problem som detta krävs lyhördhet och gott samarbete mellan åklagare och polis, men även förståelse för vilka effekter ett direktiv kan få för den andres arbete.

För att kunna bilda sig en uppfattning om åklagarnas tillämpning av risk- och proportionalitetsbedömningen i kontaktförbudsärendena är statistik ett värdefullt hjälpmedel. En hög andel kontaktförbudsansökningar som redan från början saknar förutsättningar att beviljas medför en hög andel avslagsbeslut. Även för att kunna värdera statistiken över beviljade respektive avslagna kontaktförbud på ett rättvisande sätt behöver därför dessa ansökningar minska. I

---

³⁹ Prop. 1987/88:137 s. 28.

dagsläget medger inte statistiken några säkra slutsatser om enhetligheten i risk- och proportionalitetsbedömningarna.

3.2.4.3 Förundersökningssekretess i förhållande till partsinsyn

En ansökan om kontaktförbud görs vanligtvis i samband med en brottsanmälan eller under en pågående förundersökning. Detta innebär att ett kontaktförbudsärende i princip alltid har samband med en bakomliggande brottsutredning där förbudspersonen i kontaktförbudsärendet samtidigt är misstänkt i brottsutredningen. Dessa olika ärendetyper måste hållas isär. Polismyndigheten har hittills gjort detta genom att handlägga brottsutredningen i Durtvå och kontaktförbudsärendet i PÅr. Åklagarmyndigheten registrerar såväl brottsmisstankar som kontaktförbudsärendet under samma diarienummer i Cåbra, men kontaktförbudsärendet registreras som en "annan talan".

För brottsutredningen gäller förundersökningssekretess. Förbudspersonens rätt till partsinsyn i kontaktförbudsärendet omfattar dock all information som tillförs ärendet. Oavsett om kontaktförbudsärendet handläggs parallellt med brottsutredningen eller om kontaktförbudsärendet och brottsutredningen handläggs separat uppstår därför ett dilemma gällande vilka upplysningar ur brottsutredningen som är möjliga att tillföra kontaktförbudsärendet utan att förstöra brottsutredningen.⁴⁰ Det krävs därför en tydlig dialog mellan åklagaren och utredaren kring detta, dels för att säkerställa en ändamålsenlig utredningsstrategi, dels för att hantera frågor om sekretess, partsinsyn och kommunikation på ett korrekt sätt.

Det förhållandet att åklagarens beslutsunderlag i kontaktförbudsärendet inte alltid omfattar all information som kommit fram i brottsutredningen kan framstå som egendomligt för skyddspersonen. Det är därför viktigt att åklagare och polis, som ett led i sitt bemötande av skyddspersonen, tar sig tid att på ett lättillgängligt sätt informera om hur utredningsprocessen går till. Detta är viktigt även för att upprätthålla förtroendet för kontaktförbudsinstutet.

För åklagaren kan det upplevas som en utmaning att behöva fatta beslut med ett ofullständigt underlag som grund. Åklagarmyndighetens riktlinjer på området⁴¹ ger ledning för hur risk- och proportionalitetsbedömningen bör göras även under en pågående förundersökning om brott mot skyddspersonen. Härtill kommer att det alltid finns möjlighet att ompröva ett beslut. Denna möjlighet gäller oavsett om kontaktförbud meddelats eller inte.⁴²

Mot bakgrund av vad som redogjorts för ovan kan det finnas anledning för båda myndigheterna att se över utbildningsbehovet avseende förundersökningssekretess i förhållande till partsinsyn.

---

⁴⁰ Se 10 respektive 11 §§ lagen om kontaktförbud, som båda gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

⁴¹ Se RÅR 2015:2. Jmf även Åklagarmyndighetens kontaktförbudshandbok s. 25 ff.

⁴² Se Dahlgren, *Lagen om kontaktförbud och lagen om europeisk skyddsorder* (1 juli 2018, Version 1A JUNO), kommentaren till 23 §.

3.2.4.4 *Kommunikation av beslutsunderlag*

Vad gäller skyldigheten att självmant underrätta en part om uppgifter som tillförts ärendet av annan samt ge denne möjlighet att yttra sig över desamma kan konstateras att dokumentationen kring om detta skett eller inte ofta är bristfällig. Det har därför inte varit möjligt att helt följa upp detta och det går inte heller att dra slutsatsen att kommunikationen i sig måste förbättras. Vad som däremot kan konstateras är att polis och åklagare behöver bli bättre på att dokumentera att kommunikationsskyldigheten fullgjorts.

3.2.4.5 *Kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning*

Som framgår i avsnitt 3.1.3.2 är det sällsynt att det fattas beslut om kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning. Att det inte finns så stor erfarenhet på området har också bekräftats i intervjuerna. Det kan finnas olika förklaringar till detta. Granskarnas erfarenhet är att det finns ett antal frågor som kan upplevas som hinder när det kommer till att fatta beslut om kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning. Framförallt gäller detta de praktiska förutsättningarna, såsom hur förbudsområdet ska utformas och om det finns teknisk möjlighet att verkställa övervakningen.

För att åskådliggöra vad en åklagare kan ställas inför ges här ett verkligt exempel från en annan kammare. En person är anhållen för brott mot sin f.d. fru. Han har ett pågående ordinärt kontaktförbud mot vilket han har brutit vid några tillfällen. Åklagaren bedömer att det ordinära kontaktförbudet ska upphöra i förtid och ersättas av ett utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning. Polisen meddelar då att ett sådant beslut inte kommer att kunna verkställas förrän senare eftersom det kommer att ta minst en vecka innan montering av den elektroniska fotbojan kan ske. För det fall den misstänkte inte häktas hinner den elektroniska övervakningen således inte verkställas innan förbudspersonen försätts på fri fot. Dock gäller beslutet om utvidgat kontaktförbud i övrigt.

Dessutom vittnar polisen om tekniska problem vid användandet av elektronisk övervakning, problem som har lett till att polisen har behövt lägga resurser på att söka upp förbudspersonen och samtidigt säkra skyddspersonen. Utöver att det innebär ett ineffektivt resursutnyttjande bidrar detta även till ökad otrygghet hos skyddspersonen.

Vid ett beslut om kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning behöver beslutet omfatta en karta över förbudsområdet. För att förbudsområdet ska bli ändamålsenligt och tekniskt möjligt att övervaka samtidigt som det är proportionerligt krävs en dialog mellan åklagare samt utredande och verkställande personal hos polisen. Detta gör att det tar längre tid innan beslut kan fattas. Granskningsgruppen har noterat att tidsfristen för utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning är sju dagar, medan tidsfristen för särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning är fyra dagar. Fyra dagars utredningstid torde ofta vara i minsta laget för att med bibehållen kvalitet fatta ett så ingripande beslut.

Både Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten bör se till att såväl den teoretiska som den praktiska kunskapen om kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning höjs. Polismyndigheten måste dessutom säkerställa att verkställighet av sådana beslut kan ske snabbt och att tekniken fungerar tillfredsställande.

3.2.4.6 *Kompetens och utbildningsbehov*

Vad som krävs för att kunna fatta beslut om olika typer av kontaktförbud varierar. Bara att avgöra vilket slags kontaktförbud som är aktuellt i det enskilda fallet kräver att åklagare och polis som arbetar med kontaktförbudsärenden har god teoretisk kunskap samt erfarenhet av kontaktförbudshandläggning. Det krävs också att både åklagare och polis vet hur de praktiska momenten fungerar. Även om det är polis som monterar den elektroniska fotbojan och verkställer övervakningen måste åklagaren förstå hur detta fungerar för att kunna utforma ett fungerande och proportionerligt förbudsområde.

För att uppnå önskvärd kunskapsnivå krävs både grundläggande teoretisk och praktisk utbildning samt regelbunden uppföljning och vidareutbildning. För att nå ett bra resultat är det också önskvärt med informationsutbyte och nära samarbete mellan åklagarkammaren, lokalpolisområdet och Bops. Med ökad kunskap om de juridiska och praktiska förutsättningarna för olika slags kontaktförbud kan såväl polis som åklagare förväntas bli tryggare i sin handläggning, och utredningarna därmed bättre. Lagstiftningen, som har ändrats bl.a. med syfte att utöka möjligheten att använda elektronisk övervakning, kan då också i större utsträckning antas komma till användning på det sätt lagstiftaren avsett.

3.3 Avslutnings- och beslutsfasen

3.3.1 Vad säger lagstiftning och styrdokument?

Frågor om kontaktförbud prövas av allmän åklagare.⁴³ Assistentåklagare anses som biträdande åklagare och får utföra de åklagaruppgifter som ska utföras av kammaråklagare, om inte Åklagarmyndigheten bestämmer något annat.⁴⁴ Vad gäller kontaktförbudsärenden har Åklagarmyndigheten inte bestämt något annat, vilket innebär att det inte finns något formellt hinder för assistentåklagare att handlägga dessa ärenden. Eftersom kontaktförbudsärenden ofta anses kräva särskild erfarenhet, och en assistentåklagare inte får tilldelas arbetsuppgifter som kräver sådan erfarenhet, är det i praktiken kammarledningen som avgör om det är lämpligt att lotta ett kontaktförbudsärende på en assistentåklagare eller inte.

Kontaktförbud ska meddelas för en viss tid, högst ett år. Kontaktförbud avseende gemensam bostad får dock meddelas för högst två månader. Förläng-

---

⁴³ 7 § lagen om kontaktförbud samt 7 kap. 1, 4 och 7 §§ rättegångsbalken.

⁴⁴ 7 § åklagarförordningen (2004:1265).

ning får ske med högst ett år i taget, med undantag för kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning som får förlängas med högst tre månader i taget och kontaktförbud avseende gemensam bostad som endast får förlängas om det finns särskilda skäl och då med högst två veckor i taget.⁴⁵ Förbudstidens längd bör alltid bestämmas utifrån vad som krävs för att förebygga farliga och hotfulla situationer och den bör inte vara längre än nödvändigt.

I Åklagarmyndighetens kontaktförbudshandbok anges att förbudstidens längd inte kan anges till exempelvis 2014-01-01 till och med 2015-01-01, eftersom det innebär att förbudstiden bestäms till ett år och en dag. Detta är emellertid inte förenligt med reglerna i lagen om beräkning av lagstadgad tid som istället anger att då tid enligt lag ska räknas efter vecka, månad eller år anses den dag som slutdag som genom sitt namn i veckan eller sitt tal i månaden motsvarar den från vilken tidräkningen börjar och att om det inte finns motsvarande dag i slutmånaden är den månadens sista dag istället slutdag.⁴⁶ Det bör således vara korrekt att ange giltighetstiden som i angivet exempel.

Ett beslut där åklagaren ålägger någon kontaktförbud ska vara skriftligt och ha ett visst i lagen angivet innehåll.⁴⁷ Bestämmelserna gäller även vid avslag. I Cåbra finns beslutsmallar som bör användas. Mallarna har utformats för att ge ledning för vad beslutsskälerna ska innehålla. I dem finns både olika alternativ som kan individualiseras så att det tydligt framgår vilken eller vilka förutsättningar som har varit aktuella i det enskilda fallet samt fritextutrymmen för att individualisera beslutet genom att fylla i de omständigheter som har varit avgörande i det enskilda fallet. Såväl skyddspersonen som förbudspersonen måste i beslutet anges på ett sådant sätt att de kan identifieras.

Beslut om kontaktförbud ska delges förbudspersonen.⁴⁸ Det är att föredra att delgivning sker vid ett personligt sammanträffande där polisen samtidigt kan klargöra innehållet i och innebörden av beslutet⁴⁹ samt överlämna de informationsblanketter som medföljer. Polis och åklagare bör också, särskilt i de fall där förbudspersonen är svår att nå, sträva efter att samordna sin handläggning så att förbudspersonen kan delges beslutet i samband med att denne hörs.⁵⁰ Även skyddspersonen ska underrättas om beslutet.⁵¹

Om det på grund av ändrade förhållanden eller annars finns skäl till det, får åklagaren häva eller ändra ett beslut om kontaktförbud som meddelats av åklagare eller rätten.⁵² Avgörande är om omständigheterna har förändrats på ett sådant sätt att det inte längre finns förutsättningar för ett kontaktförbud eller om kontaktförbudet på grund av ändrade omständigheter bör utvidgas eller inskränkas.⁵³ Exempelvis bör ett kontaktförbud omprövas om det har

---

⁴⁵ 4 § lagen om kontaktförbud.

⁴⁶ Se 1 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid.

⁴⁷ Se 12 och 12 a §§ lagen om kontaktförbud.

⁴⁸ 5 § lagen om kontaktförbud.

⁴⁹ 2 § första stycket förordningen om kontaktförbud.

⁵⁰ Se Åklagarmyndighetens kontaktförbudshandbok s. 83 samt *Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud* s. 16.

⁵¹ 1 § förordningen om kontaktförbud.

⁵² 23 § lagen om kontaktförbud.

⁵³ Prop. 1987/88:137 s. 33.

meddelats i ett tidigt skede i en förundersökning med brottsmisstankarna i förundersökningen som huvudsaklig grund för beslutet och förundersökningen sedan läggs ned medan kontaktförbudet fortfarande gäller.

Om förbudspersonen eller skyddspersonen begär det ska åklagarens beslut i kontaktförbudsfrågan prövas av tingsrätten.⁵⁴ Rätten till prövning är inte begränsad i tid, utan en prövning kan ske när som helst under beslutets giltighetstid.⁵⁵ Det allmänna skyndsamhetskravet gäller även vid domstolens prövning, men det är inte preciserat i tid på det sätt som Åklagarmyndigheten gjort.

Om en domstol eller en åklagare meddelar beslut om kontaktförbud eller häver eller ändrar ett sådant beslut, ska Polismyndigheten genast underrättas om beslutet.⁵⁶ Åklagarmyndigheten har åtagit sig att underrätta belastningsregistret om ändringen i de fall en domstol beslutar om kontaktförbud eller upphäver åklagares beslut om sådant förbud.⁵⁷ För att underlätta detta arbete har t.ex. Åklagarkammaren i Sundsvall tagit fram en lathund, se bilaga 4.

Polisen har ett ansvar för att förebygga överträdelser av kontaktförbud.⁵⁸ Även ur ett brottsförebyggande perspektiv är det viktigt att överträdelser av kontaktförbud leder till en reaktion. Varje överträdelse av ett kontaktförbud utgör ett separat brott och även om enstaka överträdelser i regel leder till böter så kan upprepade överträdelser komma att bedömas som grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning eller olaga förföljelse, vilket är brott med betydligt högre straffvärden. Överträdelser kan också leda till att ett mer ingripande kontaktförbud meddelas.

3.3.2 Iakttagelser

3.3.2.1 *Beslutsfattare*

I 92,6 % av de granskade ärendena har besluten fattats av antingen kammaråklagare, vice chefsåklagare eller chefsåklagare, och i 7,4 % av extra åklagare eller assistentåklagare. I detta avseende sticker Sundsvall och Norrköping ut med 23,0 % respektive 11,1 % av besluten fattade av extra åklagare eller assistentåklagare.

3.3.2.2 *Beslutet*

Eftersom granskningen har avsett en tredjedel beviljade och två tredjedelar avslagna kontaktförbudsansökningar går det inte att dra några slutsatser om enhetligheten i handläggningen vad gäller andelen beviljade respektive avslagna ansökningar utifrån de ärenden som har granskats. Därför har istället statistik tagits fram över andelen beviljade respektive avslagna kontaktförbudsansökningar för de tre år det har genomförts tematisk tillsyn avseende

---

⁵⁴ 14 § lagen om kontaktförbud.

⁵⁵ Prop. 1987/88:137 s. 29 samt NJA 2007 s. 993.

⁵⁶ 4 § förordningen om kontaktförbud.

⁵⁷ Åklagarmyndighetens ärendehanteringshandbok, avsnitt 6.13.5.7.

⁵⁸ Detta ansvar härleds ur 2 § polislagen (1948:387).

kontaktförbud - 2008, 2012 och 2018, se bilaga 5–7. Syftet med detta har varit att se om andelen beviljade respektive avslagna ansökningar skiljer sig åt över landet samt om andelarna har förändrats över tid. Inte heller en sådan jämförelse har varit möjlig att göra fullt ut, eftersom en förändrad hantering av kontaktförbud i Cåbra infördes under våren 2014, vilket har påverkat hur kontaktförbudsbesluten redovisas i statistiken.⁵⁹ Underlaget för den förda statistiken är alltså inte helt jämförbart över de tre åren, men man torde ändå kunna göra vissa iakttagelser i den tillgängliga statistiken.

- Den genomsnittliga andelen beviljade kontaktförbudsansökningar har sjunkit något över tid. 2008 beviljades i genomsnitt 38 % av ansökningarna, 2012 beviljades 31 % och 2018 beviljades 30 %.
- Vid en jämförelse mellan de allmänna kamrarna avseende andelen beviljade kontaktförbudsansökningar skiljer det vid varje tillsynsår omkring 30 % mellan den kammare som beviljat högst andel ansökningar och den kammare som beviljat lägst andel.
- Flera åklagarkammare ligger återkommande över genomsnittet för beviljade ansökningar vid varje tillsynsår.
- Flera åklagarkammare ligger återkommande under genomsnittet för beviljade ansökningar vid varje tillsynsår.
- Det totala antalet beslut avseende kontaktförbud ligger under tillsynsåren på cirka 11 500–13 300 beslut.

Vad som är tydligt i granskningen, trots urvalet, är att andelen avskrivna ärenden skiljer sig mycket åt mellan områdena. Sundsvall och Karlstad har 4,0 % respektive 5,0 % avskrivna ärenden, Gävle och Halmstad har 7,2 % respektive 8,2 % och Malmö och Norrköping har 11,2 % respektive 12,1 %.

3.3.2.3 *Giltighetstid och beslutsmotivering*

Av de ärenden där kontaktförbud har beviljats avser sex ärenden kontaktförbud avseende gemensam bostad, ett ärende utvidgat kontaktförbud utan elektronisk övervakning och resten av ärendena ordinära kontaktförbud.

Vad gäller kontaktförbud avseende gemensam bostad har giltighetstiden i samtliga ärenden bestämts till två månader eller mindre. För övriga kontaktförbud, dvs. de som gäller ordinära kontaktförbud och utvidgade kontaktförbud utan villkor om elektronisk övervakning, har giltighetstiden uppgått till max tre månader i 12,7 % av ärendena, fyra till sex månader i 72,1 % av ärendena och sju till tolv månader i 15,2 % av ärendena.

---

⁵⁹ Förenklat innebär förändringen att det initiala beslutet och – om det förekommer – ett eller flera förlägningsbeslut av detta redovisas som ett (1) beslut i statistiken för 2008 och 2012 medan ettvarrt beslut – initiala såväl som förlägningsbeslut – redovisas som separata beslut i statistiken för 2018. För att få en uppfattning om andelen förlägningsbeslut har antalet förlägningsbeslut tagits fram, se bilaga 8. Här framgår att cirka 7 % av 2018 års beslut utgjordes av förlägningsbeslut (893/[893+11 342]).

Hur besluten har motiverats skiljer sig en del åt mellan kamrarna. Cåbras beslutsmallar, med eller utan fritexttillägg, har använts vid i princip samtliga ärenden (98,6 %) där kontaktförbud har beviljats.

	Åklagarkammare						
	Sundsvall	Halmstad	Karlstad	Gävle	Norrköping	Malmö	Summa
Beslutsmotivering beviljade kontaktförbud	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar
Standard (mall)	6 (16,7%)	3 (9,1%)	1 (2,9%)	1 (3,4%)	3 (8,1%)	6 (17,6%)	20 (9,9%)
Standard (mall) med undantag	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Fritext	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (2,9%)	1 (3,4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	2 (1,0%)
Fritext med undantag	1 (2,8%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (0,5%)
Standard (mall) och fritext	29 (80,6%)	30 (90,9%)	31 (91,2%)	27 (93,1%)	34 (91,9%)	27 (79,4%)	178 (87,7%)
Standard (mall) och fritext med undantag	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (2,9%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (2,9%)	2 (1,0%)
Summa	36 (100,0%)	33 (100,0%)	34 (100,0%)	29 (100,0%)	37 (100,0%)	34 (100,0%)	203 (100,0%)

Vad gäller avslagna kontaktförbud ser det lite annorlunda ut. Även här har Cåbras beslutsmallar, med eller utan fritexttillägg, använts i de allra flesta ärendena, 87,6 %. Besluten har dock motiverats med enbart fritext i totalt 12,4 % av ärendena. Här avviker Gävle, som i nästan en tredjedel av sina avslagna ärenden har använt sig av enbart fritext i beslutsmotiveringarna. I granskningen har uppmärksammats att Gävle i relativt stor utsträckning tycks ha använt sig av en egenformulerad mall istället för Cåbras beslutsmallar.

	Åklagarkammare						
	Sundsvall	Halmstad	Karlstad	Gävle	Norrköping	Malmö	Totalt
Beslutsmotivering avslagna kontaktförbud	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar	Antal svar
Standard (mall)	4 (6,8%)	6 (10,7%)	5 (8,2%)	3 (4,9%)	3 (6,0%)	6 (11,3%)	27 (7,9%)
Standard (mall) med undantag	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Fritext	9 (15,3%)	1 (1,8%)	4 (6,6%)	19 (31,1%)	5 (10,0%)	4 (7,5%)	42 (12,4%)
Fritext med undantag	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Standard (mall) och fritext	46 (78,0%)	49 (87,5%)	52 (85,2%)	39 (63,9%)	42 (84,0%)	43 (81,1%)	271 (79,7%)
Standard (mall) och fritext med undantag	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Summa	59 (100,0%)	56 (100,0%)	61 (100,0%)	61 (100,0%)	50 (100,0%)	53 (100,0%)	340 (100,0%)

Det ska också nämnas att det har förekommit att skyddspersonen istället för sitt namn benämns som NN i beslutet då denne t.ex. haft skyddad identitet.

3.3.2.4 Vad händer med brottsutredningen?

Av de 591 ärenden som granskats har det i 27,9 % av ärendena väckts åtal för brott som har samband med kontaktförbudet. I 60,1 % av ärendena har förundersökningen lagts ned. I dessa siffror ingår fall där man i samma ärende har lagt ned vissa brottsmisstankar och väckt åtal för andra. Tittar man på siffrorna korsvis framkommer att vid granskningstillfället pågick förundersökningen fortfarande i 17,9 % av ärendena. Det kan även finnas brottsmisstankar kvar i de ärenden där det funnits ett åtalsbeslut och/eller ett nedläggningsbeslut, och där har det ännu inte fattats beslut om huruvida åtal ska väckas eller om förundersökningen ska läggas ned.

	Har förundersökningen lagts ned för brott som har samband med kontaktförbudet?		Summa
	Ja	Nej	
Har åtal väckts för brott som har samband med kontaktförbudet?			
Ja	35 (5,922%)	130 (21,997%)	165 (27,919%)
Nej	320 (54,146%)	106 (17,936%)	426 (72,082%)
Summa	355 (60,068%)	236 (39,933%)	591 (100%)

3.3.2.5 *Omprövning*

I huvuddelen av de granskade ärendena, 82,0 %, har det inte varit aktuellt att ompröva kontaktförbudsbeslutet i samband med att förundersökningen avseende det brott som har samband med kontaktförbudet har lagts ned. Ett skäl till det kan vara att något kontaktförbud aldrig har beviljats. Av de ärenden där granskarna har bedömt att omprövning borde ha skett, har endast ungefär en fjärdedel av ärendena omprövats.

Granskarna har även tittat på om kontaktförbudet har hävts av åklagaren på grund av ändrade förhållanden. Även här kan konstateras att i den absoluta huvuddelen av ärendena, 87,5 %, har detta inte varit aktuellt.

3.3.2.6 *Tingsrättens prövning*

Endast i 3,0 % av de granskade ärendena har tingsrättens prövning begärts. Tingsrätten har fastställt åklagarens beslut i 77,8 % (14 st) av ärendena och hävt det i 22,2 % (4 st).

3.3.2.7 *Synpunkter från polisområdes- och kammarledningsintervjuer*

Det har framkommit att den vanligaste anledningen till att extra åklagare eller assistentåklagare fattar beslut i kontaktförbudsärenden, bortsett från utbildningsskäl, är att kammaren har brist på mer erfarna åklagare som kan fatta besluten. Merparten av besluten fattas dock av kammaråklagare, vice chefsåklagare eller chefsåklagare.

Som tidigare nämnts har polisen betonat svårigheterna kring att söka upp förbudspersonen samt den problematik som uppstår när tolkbehov dessutom föreligger. Detta påverkar även handläggningen av kontaktförbudsärendet i beslutskedet. Om åklagaren inte fattar beslut i kontaktförbudsfrågan i samband med att polisen hör förbudspersonen, eller om en frihetsberövad förbudsperson släpps utan att ett sådant beslut först fattats, kan något beslut inte heller delges direkt utan det krävs att polisen på nytt söker upp förbudspersonen. Utöver att detta tar onödiga resurser från polisen, är det polisens erfarenhet att förbudspersonen i detta läge ofta håller sig undan. Det innebär att delgivningen av beslutet försenas eller, i värsta fall, aldrig sker.

Från ett par polisområden har det uttryckts frustration över att det läggs ned mycket tid och resurser på att utreda kontaktförbudsärenden snabbt, medan överträdelse ofta tillåts passera utan reaktion eller konsekvens för förbudspersonen. Beslut om kontaktförbud upplevs då ibland som en resurskrävande pappersprodukt.

Flera åklagarkammare har tagit upp att det i nuläget är svårt att följa upp kontaktförbudshandläggningen på ett bra sätt eftersom det inte alls är möjligt att ta fram statistik för genomströmningstiderna och att kammarledningen inte kan ta fram statistik över utgången i ärendena.

3.3.3 Framgångsfaktorer och problemområden

3.3.3.1 Framgångsfaktorer

Följande framgångsfaktorer har identifierats under granskningen och vid intervjuerna med polisområdes- och kammarledningarna.

- Åklagaren finns tillgänglig för att fatta beslut i kontaktförbudsfrågan i samband med att förbudspersonen hörs. På så sätt kan beslutet delges i direkt anslutning till förhöret, vilket sparar resurser för polisen och gör att beslutet börjar gälla direkt.
- Beslut motiveras med hjälp av tillhandahållna, kvalitetsgranskade beslutsmallar som individualiseras genom fritexttillägg.

3.3.3.2 Problemområden

Följande problemområden har identifierats under granskningen och vid intervjuerna med polisområdes- och kammarledningarna.

- Möjligheten till omprövning av kontaktförbudsbeslut tycks inte användas i tillräcklig utsträckning.
- Överträdelser av kontaktförbud upplevs inte alltid leda till någon reaktion.
- Det finns i dagsläget ingen möjlighet att ta fram statistik över kontaktförbudsärendenas genomströmningstid. Det saknas även möjlighet för kammarledningarna att ta fram statistik över utgången i ärendena.

3.3.4 Analys och kommentarer

3.3.4.1 Beslutsmotiveringar och beslutsmallar

De beslutsmallar som tagits fram centralt och finns tillgängliga i Cåbra används inte alltid. Istället används ibland egna, lokalt framtagna, mallar för att motivera besluten.

JO uttalade 2016 att det var lämpligt att utgå från standardmallar eftersom det gav en struktur för besluten och angav relevant lagtext. JO ansåg att Åklagarmyndighetens beslutsmallar framstod som lämpligt utformade med standardfraser som kunde kombineras med individuella skäl för det aktuella beslutet. JO kritiserade dock att skälen inte individualiserades på ett godtagbart sätt.⁶⁰ Även om det inte finns någon tvingande reglering som föreskriver att beslutsmallarna som finns tillgängliga i Cåbra måste användas, är det således önskvärt att så sker.

Missförstånd får inte uppstå om vem beslutet avser när en part har skyddad identitet eller om var gränsen för ett förbudsområde går. För att ett beslut ska vara verkställbart och förbudspersonen ska kunna lagföras för eventuella

---

⁶⁰ JO:s beslut den 18 februari 2016, dnr 2771-2005.

överträdelser är det viktigt att skyddspersonen nämns vid namn i beslutet, inte som NN. Det är också viktigt att det är tydligt hur de geografiska avgränsningarna är utformade.

3.3.4.2 *Delgivning av beslut*

Som framgått ovan är det mycket resurskrävande för polisen att söka upp förbudspersonen och detta problem förstärks ytterligare om tolkbehov föreligger. Det är därför lämpligt att förhöret med förbudspersonen så långt som möjligt hålls på ett sådant sätt att beslut kan delges i samband med förhöret. Då undviks onödigt merarbete för polisen, och dessutom börjar beslutet gälla omgående. Om beslutet inte delges i samband med förhöret måste förbudspersonen sökas upp för delgivning. Det kan ta tid och i värsta fall går det inte att få tag i personen. Följden blir då att beslutet inte kan verkställas förrän en tid senare eller – i värsta fall – aldrig. Skyddspersonen kan ändå få stöd eller andra skyddsåtgärder, men om förbudspersonen skulle söka upp skyddspersonen utgör inte kontakten som sådan något brott.

Delgivning får inte ske på ett sätt som är olämpligt med hänsyn till omständigheterna.⁶¹ Om förbudspersonen är svår att nå är det viktigt att tänka på att det går att delge denne ett beslut om kontaktförbud muntligen. Det är i så fall viktigt att noggrant dokumentera hur delgivningsförfarandet har gått till. Förenklad delgivning av ett kontaktförbud anses inte lämpligt. Surrogatdelgivning och kungörelsedelgivning får inte användas.⁶²

För att undvika delgivningsproblemen är det av vikt att polis och åklagare arbetar efter de rekommenderade rutinerna.⁶³

3.3.4.3 *Enhetlighet*

Den statistik som tagits fram för 2008, 2012 och 2018 är som nämnts inte fullt jämförbar. Man måste alltså vara försiktig med att dra slutsatser av materialet. Det är inte heller möjligt att ange vad som är en rimlig andel beviljade kontaktförbud eller att en viss procent beviljade kontaktförbud är för hög medan en annan är för låg. Detta beror på att andelen beviljade kontaktförbudsansökningar påverkas av faktorer som:

- andelen ansökningar som direktavskrivs
- de enskilda ärendenas natur
- hur risk- och proportionalitetsbedömningen görs

Tillgänglig statistik visar att i genomsnitt cirka en tredjedel av kontaktförbudsansökningarna beviljas. Den andelen verkar ligga relativt stilla över tid. En relevant fråga är vilken påverkan Riksåklagarens riktlinje på området⁶⁴ har

---

⁶¹ 4 § delgivningslagen (2010:1932).

⁶² 5 § kontaktförbudslagen.

⁶³ Se *Åklagarmyndighetens kontaktförbudshandbok* s. 83, RättsPM 2016:6 s. 7 och *Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud* s. 16.

⁶⁴ RåR 2015:2.

haft. Eftersom siffrorna inte har förändrats efter tillkomsten av riktlinjen går det inte att dra slutsatsen att den har påverkat hur risk- och proportionalitetsbedömningen görs, men det går heller inte att utesluta dess påverkan. Eftersom beslutsfattarna till stor del har använt tillhandahållna beslutsmallar i Cåbra, som bygger på Riksåklagarens riktlinje, bör slutsatsen i vart fall kunna dras att en risk- och proportionalitetsbedömning har gjort.

Spannet mellan den kammare som beviljar högst andel ansökningar och den som beviljar lägst andel verkar ligga konstant omkring 30 %. Inte heller detta spann har förändrats över tid. Ett så stort spann kan indikera

- att det i ansökningsmaterialet förekommer skillnader som påverkar förutsättningarna för att kunna bevilja en kontaktförbudsansökan
- att risk- och proportionalitetsbedömningarna kan variera mellan olika beslutsfattare.

Samtidigt måste man beakta att flera kammare ligger antingen över eller under genomsnittet för beviljade ansökningar alla tre åren. När samma kammare konstant ligger över eller under snittet är det rimligt att anta att det är något annat än slumpen som orsakar detta. Det kan t.ex. vara skillnader i befolkningsstrukturer, attityder till kontaktförbud och handläggningen av förbuden, rutiner eller bristande rutiner, kunskaper eller kunskapsluckor samt samarbete eller bristande samarbete mellan polis och åklagare.

3.3.4.4 Omprövning

I tre fjärdedelar av de ärenden där granskarna har bedömt att en omprövning borde ha ägt rum, har så inte skett. Orsakerna till detta är svåra att utläsa ur granskningen, men resultatet tyder ändå på att omprövning inte sker i tillräcklig utsträckning.

Det finns några typsituationer där omprövning bör ske.

1. Kontaktförbudet har meddelats under en pågående förundersökning som sedan läggs ned.
2. Skyddspersonen eller förbudspersonen begär det.
3. Det kommer till polisens eller åklagarens kännedom att skyddspersonen tillåter kontakt eller själv tar kontakt med förbudspersonen.

I situation 1 ligger ansvaret huvudsakligen på åklagaren som måste ha egna bevakningsrutiner för att uppmärksamma omprövningsbehovet. I situation 2 och 3 är ansvaret delat mellan polis och åklagare beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Informationen kan komma in via antingen polis eller åklagare. Utredningsåtgärder kan behöva vidtas. Det är också viktigt att tänka på att polisen i regel har en kontaktperson utsedd för skyddspersonen som behöver hållas informerad.

Om polisen får kännedom om en situation där omprövning av kontaktförbudet kan vara aktuell ska åklagaren genast underrättas om detta. Den polisan-

ställde bör sammanfatta informationen i en PM.⁶⁵ På motsvarande sätt bör åklagaren informera polisen om nya omständigheter som kommer till dennes kännedom. Det kan vara lämpligt att upprätta lokala rutiner för ett sådant informationsutbyte.

3.3.4.5 *Överträdelser*

Hur överträdelser av kontaktförbud hanteras har inte alls undersökts i granskningen eftersom detta har bedömts ligga utanför uppdraget. För Polismyndigheten, som har ett allmänt ansvar för att förebygga bl.a. överträdelser av kontaktförbud, avslutas dock inte handläggningen i och med att beslut fattas, utan den fortsätter genom insatser riktade till både skyddspersonen och förbudspersonen för att följa upp kontaktförbudet. Härtill kommer att konsekvenserna - eller icke-konsekvenserna - av en överträdelse har effekter såväl för skyddspersonen som för tilltron till institutet kontaktförbud i stort. Utöver att överträdelser, t.ex. efter en omprövning, kan leda till att förbudspersonen meddelas ett mer ingripande kontaktförbud, ökar straffvärdet med antalet överträdelser. Upprepade överträdelser kan också bedömas som grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning eller olaga förföljelse. Det är således viktigt att eventuella överträdelser av ett kontaktförbud tas på allvar.

Det har från polishåll framhållits att överträdelser av kontaktförbud ofta tillåts passera utan reaktion eller konsekvens. Det ligger utanför denna granskning att bedöma detta påstående. Under granskningen har dock framkommit att användningen av mer ingripande kontaktförbud är sparsam. Det har även framgått att kontaktförbud behöver omprövas i större utsträckning än vad som sker. Eftersom kontaktförbudsinstitutet har stor betydelse som en del av samhällets reaktion vid brott i nära relation bör en granskning företas för att ge en uppfattning om och i så fall på vilket sätt rättsväsendet agerar med anledning av anmälda överträdelser för att klargöra om det finns behov av förbättring.

3.3.4.6 *Belastningsregistret*

Om ett utfärdat kontaktförbud upphävs i förtid tas kontaktförbudet bort ur förbudspersonens belastningsregister och det kommer då att se ut som om denne aldrig har meddelats något kontaktförbud överhuvudtaget. Situationen blir densamma när ett utfärdat kontaktförbud upphävs i förtid och ersätts av en annan kontaktförbudstyp.⁶⁶ Den tid det ursprungliga kontaktförbudet har gällt kommer då inte längre att framgå av belastningsregistret, vilket innebär att ett tidigare meddelat och då gällande kontaktförbud inte kommer att vara synligt vid t.ex. en senare kontaktförbudsansökan eller brottsanmälan.

Belastningsregistret bör spegla verkligheten på så sätt att den tid ett kontaktförbud faktiskt har gällt ska framgå även om kontaktförbudet upphävs i förtid eller ersätts av en annan kontaktförbudstyp. För att uppnå detta kan det finnas anledning att se över lagstiftningen på området.

---

⁶⁵ Se RättsPM 2016:6 s. 7 och *Polismyndighetens riktlinjer för kontaktförbud* s. 16.

⁶⁶ 16 § 6 p lagen (1998:620) om belastningsregister.

3.3.4.7 *Statistik och uppföljning*

Statistik är sannolikt det enskilt viktigaste verktyget som både myndigheterna och de enskilda polisområdes- och kammarledningarna har att tillgå för att på strategisk nivå kunna bedöma frågor om resultat och enhetlighet, både vad gäller kvalitetsfrågor och förmåga att hålla tidsfristerna. I dagsläget är det inte möjligt att ta fram statistik ur Cåbra som visar hur genomströmningstiderna för kontaktförbudsärenden ser ut. Detta innebär att det inte är möjligt att följa upp huruvida tidsfristerna hålls eller inte. En kammarledning kan inte heller själv ta fram statistik över antalet beviljade, avslagna respektive avskrivna kontaktförbudsbeslut på kammarnivå på motsvarande sätt som gäller lagföringsandelen för brottsmisstankar. Det finns då inte något underlag att arbeta utifrån i den lokala samverkan mellan polis och åklagare rörande kontaktförbudsärenden, vilket får till följd att det blir svårare att arbeta med såväl enhetlighets- som kvalitetsfrågor på lokalplanet. Bristerna i den befintliga statistiken gör att inte heller denna lämpar sig för verksamhetsuppföljning, exempelvis för att det inte är möjligt att separera de kontaktförbudsansökningar som redan från början saknat förutsättningar att kunna leda till ett kontaktförbud från övriga ansökningar. Innan en sådan separation är möjlig går det inte att uttala sig om huruvida skillnaderna i statistiken därefter kvarstår och följaktligen går det inte heller att analysera orsakerna till eventuella kvarvarande skillnader.

Statistik över genomströmningstiderna samt möjlighet för kammarledningarna att själva följa upp utgången i kontaktförbudsärendena skulle ge polisområdes- och kammarledningarna möjlighet att upptäcka eventuella brister och avvikelser i kontaktförbudshandläggningen i ett tidigare skede samt, vid behov, ytterligare prioritera dessa ärenden så att kvalitet och genomströmningstider kan förbättras.

3.3.4.8 *Översyn av styrdokument*

Som framgått i avsnitt 3.1.5.2 kommer formerna för överföring av kontaktförbud mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten att förändras under våren 2020. Förändringen kommer att få till följd att tidsfristerna för handläggning av kontaktförbud, som redan nu upplevs som väl korta av polis och åklagare, kommer att börja löpa omgående.

I viss mån är tidsfristerna också ologiska. Detta gör att det kan finnas anledning att se över ÅFS 2011:6, ÅFS 2005:17 och ÅFS 2011:9 samt RättsPM 2016:6. Eftersom Polismyndighetens nya handbok för kontaktförbud förväntas medföra att bl.a. personal på PKC i större utsträckning än tidigare kommer att upprätta ansökan om kontaktförbud, blir en översyn av RättsPM 2016:6 ännu viktigare.

En rättelse av Åklagarmyndighetens kontaktförbudshandbok behöver göras med anledning av det fel som uppmärksammats rörande beräkning av lagstadgad tid, se avsnitt 3.3.1.

4 Avslutning

4.1 En jämförelse med tidigare granskningar

Tidigare granskningar har visat att åklagarnas tillämpning av lagstiftningen har verkat restriktiv i förhållande till lagens syfte. Detta har kunnat bekräftas också i denna granskning såtillvida att lagstiftningen inte tycks användas fullt ut eftersom användningen av mer ingripande typer av kontaktförbud är sparsam. Utifrån tillgänglig statistik är det dock i övrigt svårt att dra några mer långtgående slutsatser om restriktiviteten i tillämpningen av kontaktförbudslagstiftningen. Det beror bl.a. på att det inte går att separera de ärenden som redan från början har saknat förutsättningar att beviljas från övriga ärenden.

Flera av de brister i handläggningen som har konstaterats vid de tidigare granskningstillfällena har omhändertagits genom att styr- och stöddokument har tagits fram. Vissa brister kvarstår dock. Detta gäller främst bristande dokumentation av kommunikationsskyldigheten samt bristande omprövning vid ändrade förhållanden. Det finns också fortfarande exempel på att skyddspersonen benämns som NN i beslut samt att polisen inte överlämnar förundersökningen till åklagare när en kontaktförbudsansökan inkommer.

4.2 Behovsanalys och vissa förslag

4.2.1 Behovsanalys

- Det finns behov av statistikverktyg som gör det möjligt att ta fram statistik som visar genomströmningstid och utgång i ärendena.

För att kunna vidareutveckla samarbetet och på såväl strategisk som lokal nivå kunna följa upp frågor om resultat och enhetlighet, både vad gäller kvalitet och förmåga att hålla tidsfristerna, krävs tillgång till relevant statistik. Se vidare avsnitt 3.2.4.2, 3.3.4.3 och 3.3.4.7.

- Det kan finnas behov av att se över ÅFS 2011:6.

Granskningen har visat att tidsfristerna hålls i knappt tre fjärdedelar av ärendena. För att det ska vara möjligt att utföra ett kvalitativt arbete inom uppsatta tidsfrister behöver en avvägning göras där skyndsamtetskravet och de uppsatta tidsfristerna balanseras mot kvalitetsbehovet. För att säkerställa en kvalitativ handläggning kan det finnas skäl att förlänga befintliga tidsfrister. Härtill kommer att tidsfristen för ett utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning är sju dagar, medan tidsfristen för ett särskilt utvidgat kontakt-

förbud med villkor om elektronisk övervakning är fyra dagar. Se vidare avsnitt 3.1.5.2, 3.2.4.5 och 3.3.4.8.

- Det finns behov av att uppdatera rekommendationerna i RättsPM 2016:6.

Rekommendationerna behöver ses över utifrån flera aspekter. Rutinerna för det inledande arbetet behöver vara enhetliga eftersom PKC som nationell aktör inte kan arbeta mot olika lokala överenskommelser. Den kommande förändringen för överföring av kontaktförbudsärenden mellan myndigheterna medför att tidsfristens startpunkt i vissa fall kommer att tidigareläggas. Det behöver vidare skapas gemensamma rutiner för att uppmärksamma ändrade förhållanden och informera varandra om dessa i syfte att ta ett gemensamt ansvar för att omprövning av kontaktförbudsbeslut sker. Se vidare avsnitt 3.1.5.1, 3.1.5.2, 3.3.4.4 och 3.3.4.8.

- Det kan finnas behov av att förtydliga åklagares ansvar för kontaktförbudsärenden under jourtid i ÅFS 2005:17 och ÅFS 2011:9.

De förändringar i överföringen av kontaktförbudsärenden mellan myndigheterna som kan komma att medföra att kontaktförbudsärenden i större utsträckning än tidigare behöver hanteras under jourtid. Det gör att åklagarens ansvar för kontaktförbudsärenden under jourtid kan behöva förtydligas. Se vidare avsnitt 3.1.5.2 och 3.3.4.8.

4.2.2 Förslag

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten föreslås följande.

- Befintliga utbildningsinsatser på området bör ses över och vid behov kompletteras.

Ökad teoretisk, praktisk och teknisk kunskap om de olika kontaktförbudsformerna kan förväntas leda till att kvaliteten i ansökningarna blir högre, att bedömningen av frågan om förundersökningssekretess i förhållande till partsinsyn blir säkrare, att användandet av mer ingripande former av kontaktförbud, exempelvis med villkor om elektronisk övervakning, ökar och att omprövning sker när detta är aktuellt. Se vidare avsnitt 3.1.5.1, 3.2.4.3, 3.2.4.5 och 3.2.4.6.

- Myndigheterna bör verka för en ändring av 16 § 6 p. lagen (1998:620) om belastningsregister.

Belastningsregistret bör spegla verkligheten på så sätt att den tid ett kontaktförbud faktiskt har gällt framgår. Se vidare avsnitt 3.3.4.6.

- En förstudie bör genomföras för att undersöka hur anmälda överträdelser av kontaktförbud handläggs samt identifiera eventuella förbättringsmöjligheter.

Från polishåll har framförts att överträdelser av kontaktförbud inte alltid leder till någon reaktion. För att kunna avgöra om dessa synpunkter är befogade bör en förstudie genomföras. Se vidare avsnitt 3.3.4.5.

Polismyndigheten föreslås följande.

- Ansökningsformuläret "Ansökan om kontaktförbud" (PM 438.2) bör revideras.

Formuläret bör utformas så att det är enkelt att fylla i på ett ändamålsenligt sätt. Se vidare avsnitt 3.1.5.1.

Åklagarmyndigheten föreslås följande.

- Kontaktförbudshandboken bör snarast korrigeras med avseende på hur giltighetstid ska anges i beslut.

Nuvarande formulering överensstämmer inte med lagen om beräkning av lagstadgad tid och behöver därför rättas. Se vidare avsnitt 3.3.1 och 3.3.4.8.

4.3 Beslut

Polismyndigheten, Noa SSI och Utvecklingscentrum Väst, samt Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum, beslutar följande:

- Den tematiska tillsynen avslutas.
- Tillsynsrapporten överlämnas till Polismyndighetens Nationella operativa avdelning samt till Riksåklagaren för överväganden och eventuella beslut i anledning av redovisade iakttagelser.

Bilaga 1 Granskningsmall

Frågor ställda vid aktgranskningen

Allmänna uppgifter

1. Åklagarkammare
  - a. Sundsvall
  - b. Halmstad
  - c. Norrköping
  - d. Gävle
  - e. Karlstad
  - f. Malmö

2. Titel på beslutsfattare
  - a. Chefsåklagare
  - b. Vice chefsåklagare
  - c. Kammaråklagare
  - d. Assistentåklagare
  - e. Extra åklagare

3. När begärdes kontaktförbud?

4. När upprättade polisen ansökan om kontaktförbud?
  - a. Samma dag som begäran inkom
  - b. En dag efter begäran
  - c. Två dagar efter begäran
  - d. Tre dagar efter begäran
  - e. Fyra dagar efter begäran
  - f. Fem dagar efter begäran
  - g. 6-10 dagar efter begäran
  - h. >10 dagar efter begäran

5. När inkom ansökan om kontaktförbud till Åklagarmyndigheten?
  - a. Samma dag som ansökan upprättades
  - b. En dag efter att ansökan upprättades
  - c. Två dagar efter att ansökan upprättades
  - d. Tre dagar efter att ansökan upprättades
  - e. Fyra dagar efter att ansökan upprättades
  - f. Fem dagar efter att ansökan upprättades
  - g. 6-10 dagar efter att ansökan upprättades
  - h. >10 dagar efter att ansökan upprättades

6. Typ av kontaktförbud ansökan avser
  - a. Ordinärt kontaktförbud
  - b. Kontaktförbud avseende gemensam bostad
  - c. Utvidgat kontaktförbud utan villkor om elektronisk övervakning
  - d. Utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning
  - e. Särskilt utvidgat kontaktförbud
  - f. Förlängning av tidigare meddelat kontaktförbud

7. Begäran om kontaktförbud har gjorts...
  - a. I samband med en brottsanmälan
  - b. Utan samband med en brottsanmälan
  - c. Under en pågående förundersökning i övrigt

8. Har förundersökningsledningen av brottet överlämnats till åklagare (följdfråga till 7a)
  - a. Ja, samtidigt med ansökan om kontaktförbud
  - b. Ja, senare än ansökan om kontaktförbud
  - c. Nej

9. Har förundersökningsledningen av brottet överlämnats till åklagare (följdfråga till 7c)
  - a. Ja, samtidigt med ansökan om kontaktförbud
  - b. Ja, senare än ansökan om kontaktförbud
  - c. Nej
  - d. Förundersökningen av brottet är redan åklagarledd

10. Har ansökan om kontaktförbud återkallats innan beslut i kontaktförbudsfrågan fattats?
  - a. Ja
  - b. Nej

11. Om ja, efter hur många dagar efter att ansökan gjorts återkallades den?
  - a. Samma dag som ansökan gjordes
  - b. En dag efter att ansökan gjordes
  - c. Två dagar efter att ansökan gjordes
  - d. Tre dagar efter att ansökan gjordes
  - e. Fyra dagar efter att ansökan gjordes
  - f. Fem dagar efter att ansökan gjordes
  - g. 6-10 dagar efter att ansökan gjordes
  - h. >10 dagar efter att ansökan gjordes

12. Kommentarer:

Uppgifter om skyddspersonen

13. Kön
  - a. Kvinna

- b. Man

14. Ålder

- a. <15 år
- b. 15-18 år
- c. >18 år

15. Skyddade personuppgifter

- a. Ja
- b. Nej

16. Relation

- a. Obekant
- b. Bekant
- c. Parrelation (även f.d.)
- d. Parrelation (även f.d.) med gemensamma barn
- e. Annan närstående
- f. Professionell kontakt/Skola
- g. Relation framgår ej

17. Kommentarer:

Uppgifter om förbudspersonen

18. Kön

- a. Kvinna
- b. Man

19. Ålder

- a. 15-18 år
- b. >18 år

20. Skyddade personuppgifter

- a. Ja
- b. Nej

21. I belastningsregistret finns...

- a. Våld/sex/hot/fridsstörning
- b. Tidigare kontaktförbud mot skyddspersonen
- c. Tidigare kontaktförbud mot annan
- d. Överträdelse av kontaktförbud
- e. Förekommer inte i belastningsregistret i ovan avseenden
- f. Förekommer inte alls i belastningsregistret

22. Vem har utsatts? Välj det alternativ som väger tyngst för riskbedömningen. Om flera, skriv det under kommentar. (följdfråga till 21a)

- a. Skyddspersonen
- b. Närstående
- c. Annan än närstående
- d. Framgår ej

Kommentar:

23. Hur många brott? (följdfråga till 21 a)

- a. 1-2
- b. 3-5
- c. 6-10
- d. >10

24. Antal brottstillfällen? (följdfråga till 21 a)

- a. 1-2
- b. 3-5
- c. 6-10
- d. >10

25. Tid sedan senaste lagföring? (följdfråga till 21 a)

- a. <2 månader
- b. 2-6 månader
- c. 6-12 månader
- d. >1 år

26. Vilket är det allvarligaste brottet i den senaste lagföringen? (följdfråga till 21 a)

27. Hur många brott? (följdfråga till 21 d)

- a. 1-2
- b. 3-5
- c. 6-10
- d. >10

28. Antal brottstillfällen? (följdfråga till 21 d)

- a. 1-2
- b. 3-5
- c. 6-10
- d. >10

29. Tid sedan senaste lagföring? (följdfråga till 21 d)

- a. <2 månader
- b. 2-6 månader
- c. 6-12 månader
- d. >1 år

30. Kommentarer:

Ärendehandläggning

31. Handläggningstid Åklagarmyndigheten (kontaktförbud avseende gemensam bostad resp. särskilt utvidgat kontaktförbud)

- a. <4 dagar
- b. 5-7 dagar

- c. 8-14 dagar
  - d. 15-21 dagar
  - e. >3 veckor
32. Handläggningstid Åklagarmyndigheten (ordinärt kontaktförbud, utvidgat kontaktförbud med eller utan villkor om elektronisk övervakning)
- a. <7 dagar
  - b. 8-14 dagar
  - c. 15-21 dagar
  - d. >3 veckor
33. Handläggningstid Åklagarmyndigheten (förlängning)
- a. Beslut innan tidigare kontaktförbud löpte ut
  - b. Beslut efter att tidigare kontaktförbud löpte ut
34. Har direktiv getts i kontaktförbudsärendet?
- a. Ja
  - b. Nej
35. Om nej, förtydliga anledningen:
36. Om ja, inom hur många dagar efter att ansökan inkom till Åklagarmyndigheten gavs direktivet?
- a. Samma dag
  - b. 1-2 dagar efter
  - c. 3-5 dagar efter
  - d. >5 dagar efter
37. Om ja, har åklagaren i direktivet angett att ärendet ska handläggas med förtur?
- a. Ja
  - b. Nej
38. Om ja, har åklagaren i direktivet angett den tidsfrist inom vilken beslut enligt huvudregeln ska vara fattat?
- a. Ja
  - b. Nej
39. Kommentarer:

Offentligt biträde

40. Har information lämnats till förbudspersonen om rätten till offentligt biträde (kontaktförbud avseende gemensam bostad och särskilt utvidgat kontaktförbud, se 4 c § lagen om kontaktförbud)
- a. Ja
  - b. Nej
  - c. Framgår ej
  - d. Inte aktuellt

41. Har offentligt biträde förordnats (kontaktförbud avseende gemensam bostad)? (följdfråga till 6b)
- Ja
  - Nej, offentlig försvarare är redan förordnad
  - Nej, framgår ej varför
  - Inte aktuellt
42. Har offentligt biträde förordnats (utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning)? (följdfråga till 6d)
- Ja
  - Nej, offentlig försvarare är redan förordnad
  - Nej, framgår ej varför
43. Har offentligt biträde förordnats (särskilt utvidgat kontaktförbud)? (följdfråga till 6e)
- Ja
  - Nej, offentlig försvarare är redan förordnad
  - Nej, framgår ej varför
44. Har förhör hållits med förbudspersonen?
- Ja
  - Nej
  - Inte aktuellt
45. Har förbudspersonen medgett ansökan?
- Ja
  - Nej
  - Inte aktuellt
46. Har skyddspersonen fått del av uppgifter som tillförts ärendet av förbudspersonen eller annan?
- Ja
  - Nej
  - Framgår ej
  - Inte aktuellt
47. Har förbudspersonen fått ta del av uppgifter som tillförts ärendet av skyddspersonen eller annan?
- Ja
  - Nej
  - Framgår ej
  - Inte aktuellt

48. Kommentarer:

Beslut i kontaktförbudsfrågan

49. Beslut

- a. Beviljat
  - b. Avslaget
  - c. Avskrivet
50. Framgår det av beslutet att förbudspersonen är skyldig att medverka till att den elektroniska övervakningen kan genomföras (se prop. 2017/18:81 s. 40)?
- a. Ja
  - b. Nej
51. Om ja, hur är beslutet utformat i detta avseende?
52. Tid för kontaktförbudets giltighet (kontaktförbud avseende gemensam bostad)?
- a. 0-1 månad
  - b. Mer än 1 månad, men max 2 månader
  - c. Över 2 månader
53. Beslutsmotivering (kontaktförbud avseende gemensam bostad)
- a. Standard (mall)
  - b. Standard (mall) med undantag
  - c. Fritext
  - d. Fritext med undantag
  - e. Standard (mall) och fritext
  - f. Standard (mall) och fritext med undantag
54. Tid för kontaktförbudets giltighet (ordinärt kontaktförbud, utvidgat kontaktförbud med eller utan elektronisk övervakning och särskilt utvidgat kontaktförbud)
- a. 0-3 månader
  - b. 4-6 månader
  - c. 7-12 månader
55. Beslutsmotivering (ordinärt kontaktförbud, utvidgat kontaktförbud med eller utan elektronisk övervakning och särskilt utvidgat kontaktförbud)
- a. Standard (mall)
  - b. Standard (mall) med undantag
  - c. Fritext
  - d. Fritext med undantag
  - e. Standard (mall) och fritext
  - f. Standard (mall) och fritext med undantag
56. Beslutsmotivering (ej beviljat kontaktförbud)
- a. Standard (mall)
  - b. Standard (mall) med undantag
  - c. Fritext
  - d. Fritext med undantag
  - e. Standard (mall) och fritext

f. Standard (mall) och fritext med undantag

57. Tingsrättens prövning begärd?

- a. Ja
- b. Nej

58. Om ja, vad var tingsrättens beslut?

- a. Hävt
- b. Fastställt

59. Kommentarer:

Övriga beslut

60. Har åtal väckts för brott som har samband med kontaktförbudet?

- a. Ja
- b. Nej

61. Har förundersökningen lagts ned för brott som har samband med kontaktförbudet?

- a. ja
- b. Nej

62. Om ja, har kontaktförbudet omprövats då förundersökningen lagts ned?

- a. Ja
- b. Nej
- c. Inte aktuellt

63. Om ja, kvarstår kontaktförbudet då förundersökningen lagts ned?

- a. Ja
- b. Nej
- c. Inte aktuellt

64. Har kontaktförbudet hävts av åklagaren p.g.a. ändrade förhållanden?

- a. Ja
- b. Nej
- c. Inte aktuellt

65. Kommentarer:

Övriga allmänna iakttagelser

66. Övriga allmänna iakttagelser:

Bilaga 2   Frågemall Polisen

Frågor ställda vid polisområdesledningsintervjuer

Organisation m.m.

1. Hur har ni organiserat arbetet med handläggningen av kontaktförbud?
A: På polissidan (PKC?)
B: På administratörssidan (PÄr m.m.)
2. Vilka fördelar/nackdelar ser ni med den organisationsform ni valt beträffande kontaktförbuden?
3. Finns det en lokal överenskommelse mellan polisområdet och kammaren?
A (lokal överenskommelse finns): Har överenskommelsen varit till gagn för utredningarna av kontaktförbud? I så fall på vilket/vilka sätt?
B (lokal överenskommelse saknas): Varför har ni valt den vägen?
4. Kan ni kort beskriva ert områdes största generella utmaningar?
5. Är er bemanning tillräcklig för att hantera kontaktförbudsärenden?
6. Upplever ni att åklagarna har tillräckliga resurser för att hantera kontaktförbudsärenden?

Utbildningsfrågor

1. Vilken lokal utbildning ges polisanställda som arbetar med kontaktförbudsärenden?
2. Hur säkerställer ni enhetliga rutiner i handläggningen av kontaktförbudsärenden utöver utbildning (såväl lokal som central)?
3. Behövs det utbildning kring kontaktförbud med elektronisk övervakning? Känner ni till samlingssidan för kontaktförbud på intrapolis där det finns utbildningsfilmer?

Tidsfrister

1. Vilka rutiner finns för att hålla tidsfristen?
  - a) Om ärendet kommer via PKC?
  - b) Om ärendet börjar i polisområdet?
  - c) Hur påverkar geografiska avstånden möjligheten att hålla tidsfristen? Utveckla.
2. Hur går det till när handläggare utses hos polisen (mht tidsfrist etc.)?
3. Finns jourpersonal som hanterar kontaktförbudsärenden utanför ordinarie kontorstid? Om ja, hur fungerar handläggningen? Hanteras det under jourtid eller inte? Vem hanterar? Hur gör man administrativt, PÄr etc?

Samverkan

1. Förekommer samverkan (strategisk nivå) mellan polisområdet och åklagarkammaren?
2. Fungerar samarbetet (operativ nivå) med åklagarna/kamrarna?
  - a) Generellt?
  - b) Specifikt avseende kontaktförbudsärenden?

Övriga frågor

1. Har polisområdet erfarenhet av utfärdande av kontaktförbud förenat med villkor om elektronisk övervakning? Om ja, vad är er erfarenhet av detta?
2. Saknar ni något stöd för att underlätta KF-handläggningen?
3. Finns det några övriga synpunkter/kommentarer polisområdesledningen vill skicka med?

Bilaga 3   Frågemall ÅM

Frågor ställda vid kammarledningsintervjuer

Organisation m.m.

7. Hur många åklagare arbetar på kammaren?
8. Hur många är kammaråklagare respektive under utbildning?
9. Kan ni kort beskriva er kammars största utmaningar?
10. Är bemanningen på åklagarkammaren tillräcklig för att hantera kontaktförbudsärenden?
11. Hur har ni organiserat arbetet med handläggningen av kontaktförbud?
A: På åklagarsidan.
B: På administratörssidan.
12. Vilka fördelar/nackdelar ser ni med den organisationsform ni valt?
13. Finns det en lokal överenskommelse mellan kammaren och polisområdet?
A (lokal överenskommelse finns): Har överenskommelsen varit till gagn för utredningarna av kontaktförbud? I så fall på vilket/vilka sätt?
B (lokal överenskommelse saknas): Varför har ni valt den vägen?
14. Fungerar samarbetet med polisen avseende utredningarna av kontaktförbud?
15. Upplever ni att polisen har tillräckligt resurser för att hantera kontaktförbudsärenden?

Lottning

1. Enligt vilka principer lottas kontaktförbudsärenden på åklagarkammaren?
A: Gör ni skillnad på kontaktförbud i relation och de ansökningar som avser ärenden som inte rör relation?
B: Vem utför i huvudsak lottningen på åklagarkammaren?
2. Hur många pågående förundersökningar har de berörda åklagarna på rotlarna?

Kontaktförbudsärenden

4. Vilken lokal utbildning ges åklagarna som arbetar med kontaktförbudsärende?
5. Hur säkerställer ni enhetlighet i handläggningen av kontaktförbudsärenden utöver utbildning (såväl lokal som central)?

Tidsfrister

4. Vilka rutiner finns för att hålla tidsfristen?
5. Hur snabbt får ni information om/kontakt med den som är handläggare hos polisen i ärendet?

6. Hur fungerar handläggningen av kontaktförbudsärenden under jourtid?

Samverkan

3. Förekommer samverkan mellan åk och polisområdet?
4. Hur fungerar samarbetet med polisen?
A: Generellt?
B: Specifikt avseende kontaktförbudsärenden?

Övriga frågor

4. För 2018 har kammaren beviljat kontaktförbud i xx % av ansökningarna (statistik från Åklagarmyndigheten, riksnittet var xx %). Kommentarer till detta?
5. Har kammaren erfarenhet av utfärdande av kontaktförbud förenat med villkor om elektronisk övervakning? Om ja, vad är er erfarenhet av detta?
6. Finns det några övriga synpunkter/kommentarer kammarledningen vill skicka med?
7. Efter den förra tillsynen tillkom RåR 2015:2 som behandlar risk- och proportionalitetsbedömningen: Uppfattas den operativa åklagaren få stöd i sin handläggning av riktlinjen? I så fall hur? Kan ni ge några exempel?
8. Saknar ni något annat stöd för att underlätta kontaktförbudshandläggningen?

Bilaga 4 Lathund

Domstolsbeslut för kontakt-/tillträdesförbud - lägga till (se ärendehanteringshandboken 6.13.15.7)

Åklagarmyndigheten har åtagit sig att underrätta Belastningsregistret i de fall där en domstol beslutar om kontakt-/tillträdesförbud (oavsett typ) eller upphäver åklagares beslut om sådant förbud.

Det är således viktigt att vi läser protokollet när det kommer för att få klart för oss vad det är för beslut som tingsrätten har fattat.

För att registrera att tingsrätten har upphävt ett kontaktförbud gör följande:

Ställ dig på Kontaktförbudet. Välj Samtliga beslut. Markera kontaktförbudet. Välj Registrera domstolsbeslut, se därefter nedan. OBS! Det är datum för tingsrättens beslut som ska registreras (vilket framgår av sista sidan av protokollet).

The screenshot shows a window titled "Registrera domstolsbeslut för kontakt-/tillträdesförbud". The interface is divided into several sections:

- Beslut:** A dropdown menu with the selected option "Registrera domstolsbeslut om att upphäva kontaktförbud".
- Datum:** A text field containing "2019-01-28".
- Beslutstext:** A text area containing "Tingsrätten upphäver åklagares beslut den 6 november 2018". There is a checkbox for "Ändra fritt" and a "..." button.
- Skäl och närmare motivering:** A text area containing "Upphävt kontaktförbud, dom..." and "Det kontaktförbud som meddelats med avseende på [redacted] upphävs." There is a checkbox for "Ändra fritt" and a "..." button.
- Uppgifter om beslutet:** Fields for "Giltighetstid:" (two empty boxes separated by a dash) and "Begränsning:" (a large empty text area).
- Domstolsuppgifter:** Fields for "Domstolsärende:" (a dropdown menu showing "A [redacted]-18" and a "Redigera." button), "Dom delgiven:" (an empty text field).
- Uppgifter om ändring:** Fields for "Datum:" (an empty text field) and "Skäl:" (a large empty text area).
- Lagrum:** An empty text field.

At the bottom right, there are "OK" and "Avbryt" buttons.

Bilaga 5   Statistik 2008

Sammanställning över kontaktförbud 2008

Åklagarkammare	Andel beviljade	Andel ej beviljade	Totalt antal beslutade kontaktförbud (inkl. avskrivningsbeslut)
IÅK Stockholm	0%	100%	1
Särskilda åklagarkammaren	12%	88%	25
Södra Skåne	25%	75%	379
Gävle	25%	75%	377
Södertörn	28%	72%	621
Helsingborg	29%	71%	342
Falun	31%	69%	288
Norrort	32%	68%	428
Malmö	32%	68%	513
Uppsala	32%	68%	400
Söderort	33%	67%	541
Eskilstuna	33%	67%	193
Västerort	34%	66%	681
City	36%	64%	574
Kristianstad	37%	63%	174
Linköping	37%	63%	266
Borås	37%	63%	308
Totalt	38%	62%	11 480
Göteborg	38%	62%	636
Karlstad	40%	60%	394
Luleå	40%	60%	219
Växjö	41%	59%	128

Västerås	41%	59%	380
Sundsvall	41%	59%	232
Örebro	42%	58%	408
Jönköping	42%	58%	312
Östersund	44%	56%	277
Karlskrona	44%	56%	268
Uddevalla	46%	54%	420
Norrköping	47%	53%	251
Kalmar	47%	53%	272
Nyköping	49%	51%	181
Halmstad	49%	51%	384
Umeå	51%	49%	324
Skövde	59%	41%	281
IÅK Göteborg	100%	0%	2

Bilaga 6 Statistik 2012

Sammanställning över kontaktförbud 2012

Åklagarkammare	Andel beviljade	Andel ej beviljade	Totalt antal beslutade kontaktförbud (inkl. avskrivningsbeslut)
Särskilda åklagarkammaren	8%	92%	24
Eskilstuna	18%	82%	173
Södra Skåne	19%	81%	554
Norrort	20%	80%	448
Östersund	23%	77%	262
Uppsala	23%	77%	401
City	24%	76%	540
Växjö	24%	76%	251
Västerort	25%	75%	608
Västerås	26%	74%	348
Göteborg	28%	72%	786
Örebro	28%	72%	387
Söderort	29%	71%	547
Luleå	29%	71%	255
Södertörn	29%	71%	476
Totalt	31%	69%	13 351
Linköping	31%	69%	292
Malmö	31%	69%	709
Falun	32%	68%	596
Kristianstad	33%	67%	251
Helsingborg	33%	67%	390
Borås	33%	67%	441

Gävle	34%	66%	453
Kalmar	34%	66%	373
Nyköping	34%	66%	226
Halmstad	34%	66%	552
Karlstad	36%	64%	442
Umeå	36%	64%	411
Sundsvall	37%	63%	449
Skövde	43%	57%	282
Uddevalla	44%	56%	472
Jönköping	44%	56%	462
Norrköping	46%	54%	245
Karlskrona	48%	52%	245

Bilaga 7   Statistik 2018

Sammanställning över kontaktförbud 2018

Åklagarkammare	Andel beviljade	Andel ej beviljade	Totalt antal beslutade kontaktförbud (inkl. avskrivningsbeslut)
Särskilda åklagarkammaren	0%	100%	29
RIO	0%	100%	6
Eskilstuna	18%	82%	216
City	20%	80%	412
Örebro	22%	78%	273
Södra Skåne	23%	77%	478
Södertörn	23%	77%	525
Västerås	23%	77%	276
Gävle	24%	76%	344
Jönköping	25%	75%	489
Norrort	25%	75%	426
Nyköping	26%	74%	209
Västerort	26%	74%	485
Växjö	27%	73%	226
Linköping	29%	71%	220
Borås	29%	71%	263
Söderort	29%	71%	394
Malmö	29%	71%	516
Uppsala	30%	70%	349
Totalt	30%	70%	11 342
Göteborg	30%	70%	940
Karlstad	31%	69%	394

Helsingborg	32%	68%	318
Falun	32%	68%	378
Umeå	33%	67%	234
Karlskrona	34%	66%	258
Östersund	35%	65%	149
Luleå	37%	63%	97
Kalmar	37%	63%	375
Halmstad	38%	62%	424
Skövde	39%	61%	383
Sundsvall	39%	61%	329
Norrköping	40%	60%	219
Uddevalla	40%	60%	459
Kristianstad	48%	52%	249

Bilaga 8 Statistik 2018 forts.

Sammanställning över kontaktförbud 2018. Endast förlängningar.

Åklagarkammare	Andel beviljade	Andel ej beviljade	Totalt antal beslutade kontaktförbud (inkl. avskrivningsbeslut)
Norrort	25%	75%	28
Gävle	50%	50%	28
Borås	53%	47%	34
Södra Skåne	53%	47%	15
Göteborg	53%	47%	58
Uddevalla	56%	44%	41
Jönköping	56%	44%	39
Västerås	60%	40%	20
Falun	62%	38%	65
Västerort	63%	37%	43
Karlstad	64%	36%	33
Söderort	65%	35%	17
Helsingborg	65%	35%	17
Örebro	65%	35%	20
Totalt	66%	34%	893
Eskilstuna	67%	33%	3
Skövde	68%	32%	47
Kristianstad	68%	32%	19
Linköping	69%	31%	13
Malmö	70%	30%	30
Östersund	70%	30%	10
Södertörn	72%	28%	25
Karlskrona	73%	27%	11

Växjö	74%	26%	27
Nyköping	75%	25%	4
Norrköping	75%	25%	40
Kalmar	77%	23%	35
Sundsvall	78%	22%	32
City	81%	19%	21
Halmstad	82%	18%	76
Uppsala	85%	15%	20
Umeå	85%	15%	20
Luleå	100%	0%	2